Vaizdo konferencijos
„Pavaduotojų lyderystė: papildoma mokymosi pagalba, konsultavimas“, įvykusios 2021 m. balandžio 27 d.

MEDŽIAGA

Lina Černiauskienė, Druskininkų savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjo pavaduotoja

Savivaldybės metodiniuose būreliuose bandėme aptarti nuotolinio mokymo pliusus ir minusus.

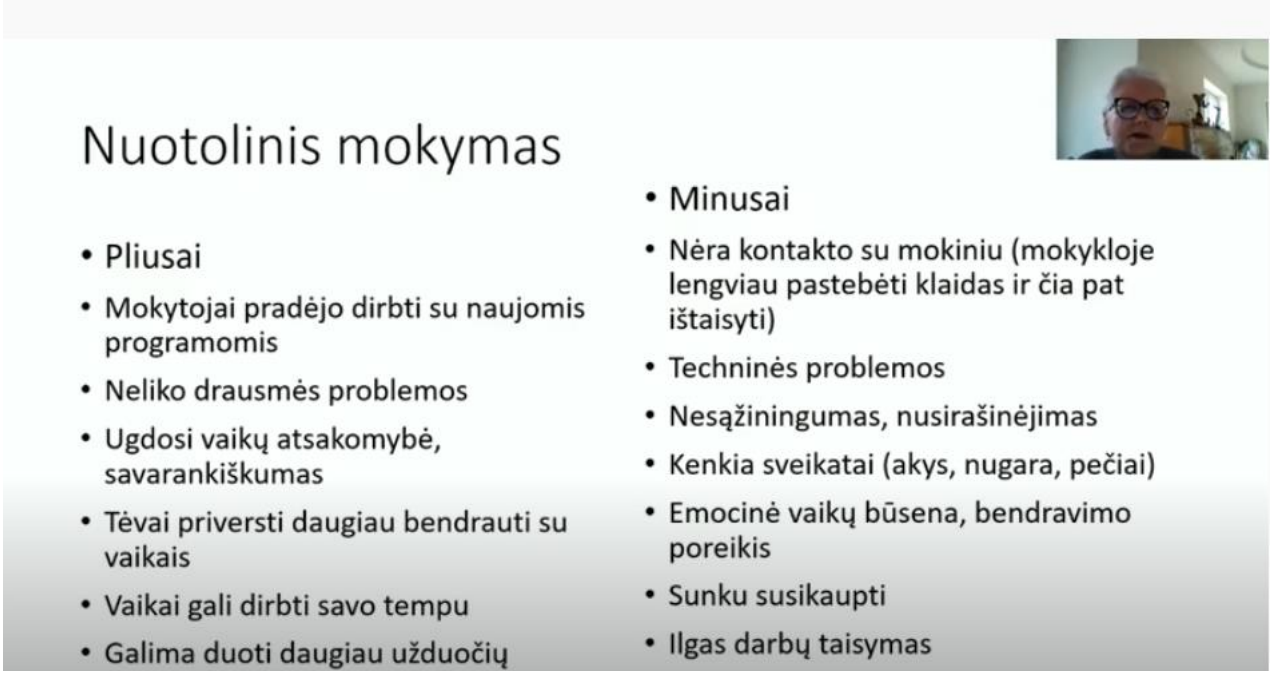

Turiu anūkę, aštuntokę, jai klasėje suspėti sunku. Nuotolinio mokymosi metu jos rezultatai labai pagerėjo, nes gali ramiai dirbti savo tempu ir viską padaryti. To, kad mokiniams „galima duoti daugiau užduočių“, nelaikyčiau pliusu, nes per didelis krūvis nėra gerai. Yra nemažai techninių sunkumų. Esame pasienio savivaldybė, kaimuose prastas interneto ryšys. Labai suvešėjo nesąžiningumas ir nusirašinėjimas. Kenčia vaikų sveikata. Mano anūkė sėdi nuo 8.00 iki 14.30 prie kompiuterio pamokose, o vėliau sėdi prie kompiuterio atlikdama namų darbus iki 17.00–18.00. Atsirado net nervinis kaklo traukulys. Mokytojams dar viena problema – ilgas mokinių darbų taisymas.

Savivaldybė ir ministerija aprūpino kompiuteriais ir planšetėmis.

mokykla	Planše-tės	Kompiute-riai
„Atgimimo“ mokykla	43	17
„Ryto“ gimnazija	20	15
„Saulės“ pagrindinė mokykla	43	17
Leipalingio progimnazija	20	9
Viečiūnų progimnazija	20	10
Švietimo centras	4	4
Iš viso	150	72

Ne visus dalykus gali mokytis naudodamasis planšetiniu kompiuteriu, pavyzdžiui, informatikos – negali. Taip pat negali dalyvauti nacionaliniame mokinių pasiekimų patikrinime.

Vis tik pagrindinė problema ta, kad atsiranda mokymosi sunkumų. Kaip juos atpažinti? Iš blogėjančių vaiko pažymių. Klasių vadovai kalbasi su vaikais, aiškinasi, kol dar nėra smarkiai kritę pažymiai. Savivaldybės administracija mokykloms rekomendavo visas konsultacijoms skirtas valandas panaudoti mokinių konsultacijoms, mat dalį jų mokyklos pasilikdavo tam atvejui, jei būtų įvestas namų mokymas. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija skyrė papildomai lėšų konsultacijoms, tad mokyklų vadovų sutarimu buvo nutarta jas skirti 12-ų klasių mokinių konsultavimui rengiantis egzaminams.

Kiekvienoje mokykloje yra panaši sunkumų įveikimo schema. Pirmiausia vyksta klasės vadovo pokalbis su mokiniu, aiškinamasi, su kokiomis problemomis susiduriama, ar reikalinga pagalba. Mokytojai jungiasi nuotoliniu būdu su mokiniu ir be klasės vadovo tarpininkavimo. Kai kada ir pavaduotojas jungiasi į pokalbį su mokiniu, pasitaria dėl tvarkaraščio ir konsultacijų. Vyksta ir trišaliai pokalbiai – mokinio, tėvų ir pavaduotojo ugdymui. Sunkiausia tėvams atsakyti į klausimą, kaip jie padeda savo vaikams, kaip, jų manymu, vaikams sekasi, ir pan. Dauguma tėvų į šitą klausimą atsakyti negali. Paskiau vyksta Vaiko gerovės komisijos posėdis, kuriame sudaromas pagalbos planas, skiriamos privalomos konsultacijos, numatoma, kokių rezultatų bus siekiama. Dažniausiai vaikai patys atskleidžia, kokios pagalbos jiems reikia. Dažnai sako, kad „tingiu atsisėsti prie kompiuterio“; tokiems vaikams priskiriamas vadovas-kuratorius, direktoriaus pavaduotojas. Su juo mokinys susitinka kiekvieną savaitę ir pildo „sėkmės dienyną“. Padedami pavaduotojo, jį pildo patys vaikai, kad pastebėtų savo pastangas ir sėkmę, kad įgytų pasitikėjimo, suvoktų, jog mažais žingsneliais galima viską padaryti. Mokyklos daro vaizdo pamokų įrašus ir siunčia mokiniams, kad jie galėtų pasitikslinti, jei kas yra neaišku. Didelę pagalbą teikia specialiojo pedagogo, psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijos.

Matematikos mokytojai atliko 9 klasių mokinių gimnazistų tyrimą. Spalio pradžioje mokiniai parašė kontrolinį darbą iš 8 klasės programos kartojimo. Po to vaikams buvo paskirtos konsultacijos. 60 proc. vaikų, lankiusių konsultacijas, rezultatas pakilo 1–2 balais; 40 proc. – 3 ir daugiau balų. Savivaldybė turi vieningą siekį – mokinių pasiekimų gerinimas, individuali pažanga. Tuo tikslu yra suformuluota ir mokyklų vadovų veiklos metinė užduotis. Antroji užduotis – palankios mokymuisi aplinkos kūrimas, kad gerėtų mokinių kompetencijos. Parengėme bendrą tęstinę mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programą visiems savivaldybės mokytojams. Ta programa įgyvendinama

ir, manau, labai padeda mokytojams nuotolinio mokymo metu. Dar 2019 m. pabaigoje padovanojome visoms mokykloms *Microsoft 365* programą, kaip ir numatydami šios dienos situaciją. Kartu išryškėjo švietimo pagalbos specialistų trūkumas. Todėl savivaldybės administracija patvirtino studentų rėmimo programą. Jau turime 8 studentus, kuriems savivaldybė apmoka už mokslą, o jie yra įsipareigoję pas mus grįžti dirbti. Turime ir studijuojančių būsimų specialiųjų pedagogų.

Per pirmąjį karantiną taupėsi aplinkos gerinimo lėšos, todėl mokyklos mokiniai darė mokyklos aplinkos vizualizacijas, o mes jas įgyvendinome. Štai matote „Atgimimo“ mokyklos poilsio erdvę – ji jau įrengta, jau laukia grįžtančių vaikų po karantino.

Įrengėme specialiųjų poreikių vaikams sensorinį kambarį.

Ačiū, kad galėjau pasidalyti mūsų vargais ir rūpesčiais.

Vyta Šiugždinienė, Alytaus Putinų gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Noriu kalbėti apie spalvoto liepto metaforą. Aš, kaip pavaduotoja, dažnai atsiduriu ant liepto – ir ant vieno, ir ant kito, ir ant trečio. Šiandien noriu kalbėti apie Mokymosi praradimų kompensavimo priemonių planą.

Visos sąlygos gimnazijoje yra svarbios. Ši skaidrė rodo lėšų paskirstymą.

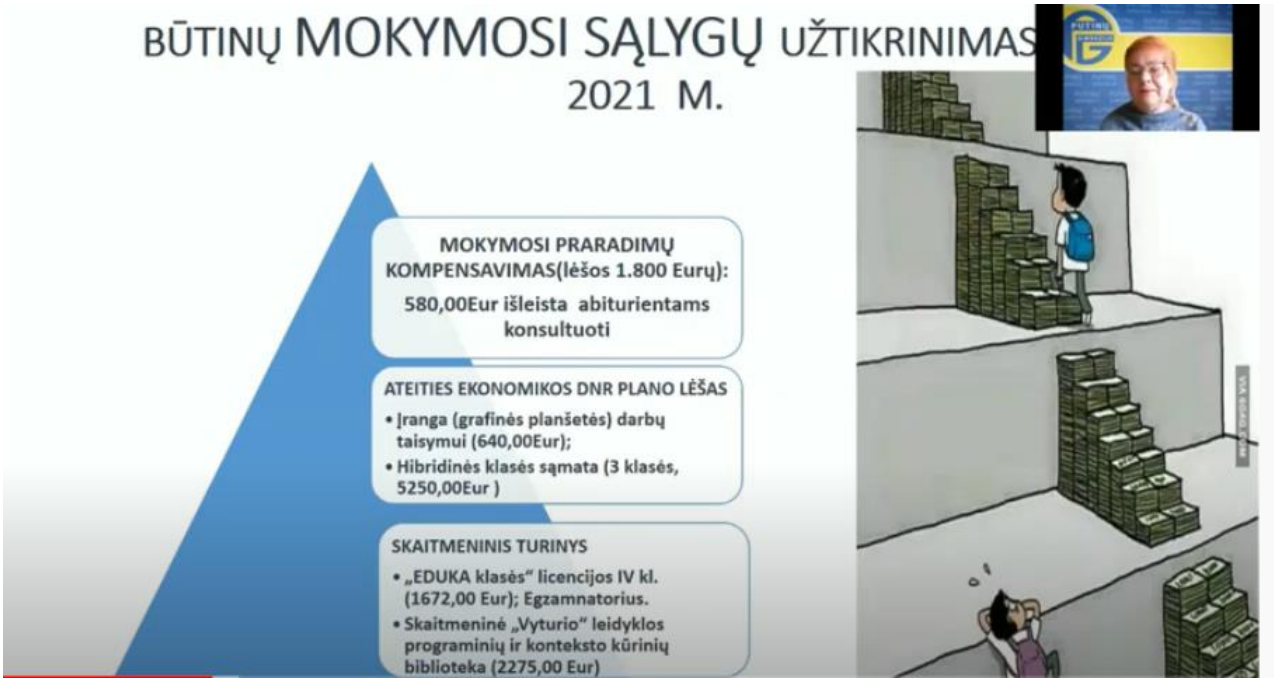

Draugiškai pasidalijame lėšas tarp visų Alytaus miesto mokyklų. Ir DNR plano lėšos yra planuojamos. Buvome apsirūpinę planšetinėmis priemonėmis, atnaujinome kompiuterius per pirmąjį karantiną, o dabar siekiame įsigyti grafinių planšečių, nes jie reikalingi mokant matematikos, kalbų, taisant mokinių darbus. Numatome įrengti 3 hibridines klases, kad galėtume prireikus taikyti įvairius ugdymo modelius. Ne mažiau dėmesio skiriame skaitmeninio ugdymo turinio įsigijimui. Jau turėjome matematikos, anglų kalbos elektronines knygas, šiais metais įsigijome „EDUKA klasės" licencijas 4 klasėms ir pedagogams, nors jos pakankamai brangios. Nemažą sumą skiriame „Vyturio" leidyklos bibliotekai, kurios prieiga naudojasi gimnazijos mokiniai, mokytojai ir netgi tėvai.

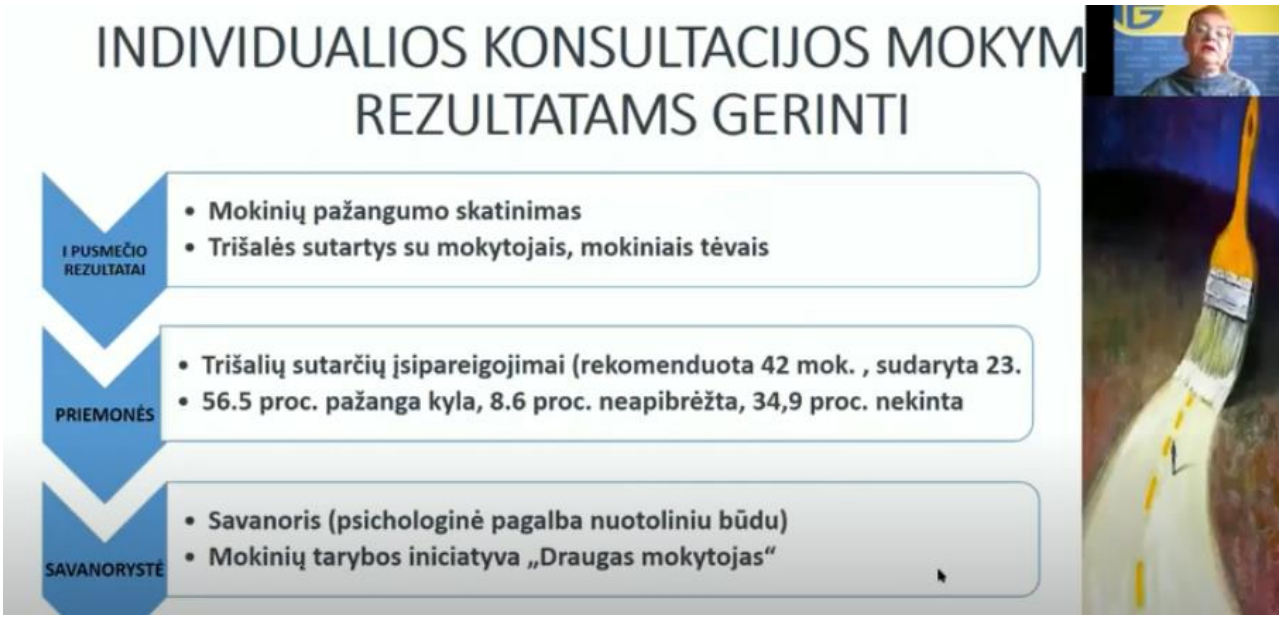

Aptariant individualių konsultacijų mokymosi rezultatams gerinti sistemą, reikia pabrėžti, jog sutelkėme dėmesį į pirmo pusmečio rezultatus ir pažangumo skatinimą tų mokinių, kuriems nedaug trūksta, kad pereitų į aukštesnį mokymosi lygį. Tokių yra 42. Apie šiuos mokinius kalbėjomės ir su klasių vadovais, ir su Vaiko gerovės komisija. Sudarėme su jais trišales sutartis (mokinys, mokytojas, tėvas). Ir jau išryškėjo rezultatai: kai kurių mokinių pažanga siekia daugiau nei 56 proc. Pastebėjome,

kad vaikams mokantis nuotoliniu būdu iškyla iki tol neįžvelgtos tėvystės įgūdžių spragos. Labai reiktų pasidžiaugti, kad į pagalbą ateina savanoriai. Jie teikia psichologinę pagalbą įvairiems mokiniams per nuotolį. Šitą veiklą koordinuoja socialinė pedagogė. Turime Mokinių tarybos iniciatyvą „Draugas mokytojas“ – tai susibūrusi grupė mokinių, kurie norėtų būti mokytojais, ir, kai į juos kreipiasi kiti mokiniai, suteikia reikalingą pagalbą. Mokiniai, kurie patiria mokymosi sunkumų dėl nuotolinio mokymo būdo, mūsų gimnazijoje buvo 9. Septyni iš jų gavo pagalbą, gerėja penkių mokinių rezultatai, dviejų, deja, krenta. Galime pasidžiaugti, kad gimnazija gavo mokytoją padėjėją, ji jau mėnesį dirba. Ir, tikiuosi, kad jos konsultuojamiems vaikams ši veikla tikrai bus naudinga, nes iki tol šį krūvį turėjo psichologė ir socialinė pedagogė, kurios 15 minučių susitikimus skyrė vaikui palaikyti ir suteikti reikiamą pagalbą „čia ir dabar“.

Taip pat vykdome tarptautinius projektus.

Diegiame projektuose pažintus, išnagrinėtus įrankius, tai duoda rezultatą ir tuo labai džiaugiamės. Itin gerai pavyko 33 val. emocijų kontrolės ciklai klasėse, smurto prevencijos ciklai. Galime pasigirti, kad mūsų specialistės yra sertifikuotos ir gali teikti pagalbą mediacijos ir supervizijos metodais, kurie tikrai yra veiksmingesni nei įprastiniai pokalbiai.

Konsultacijų planą abiturientams susiejome su egzaminų datomis. Palengva konsultacijų daugėja ir atitinkamai turėtų mažėti po egzamino. Savivaldybei turime atsiskaityti už numatytą kompensavimo priemonėms lėšų naudojimą, todėl „Tamo“ dienyne fiksuojame konsultacijas – nekontaktines valandas.

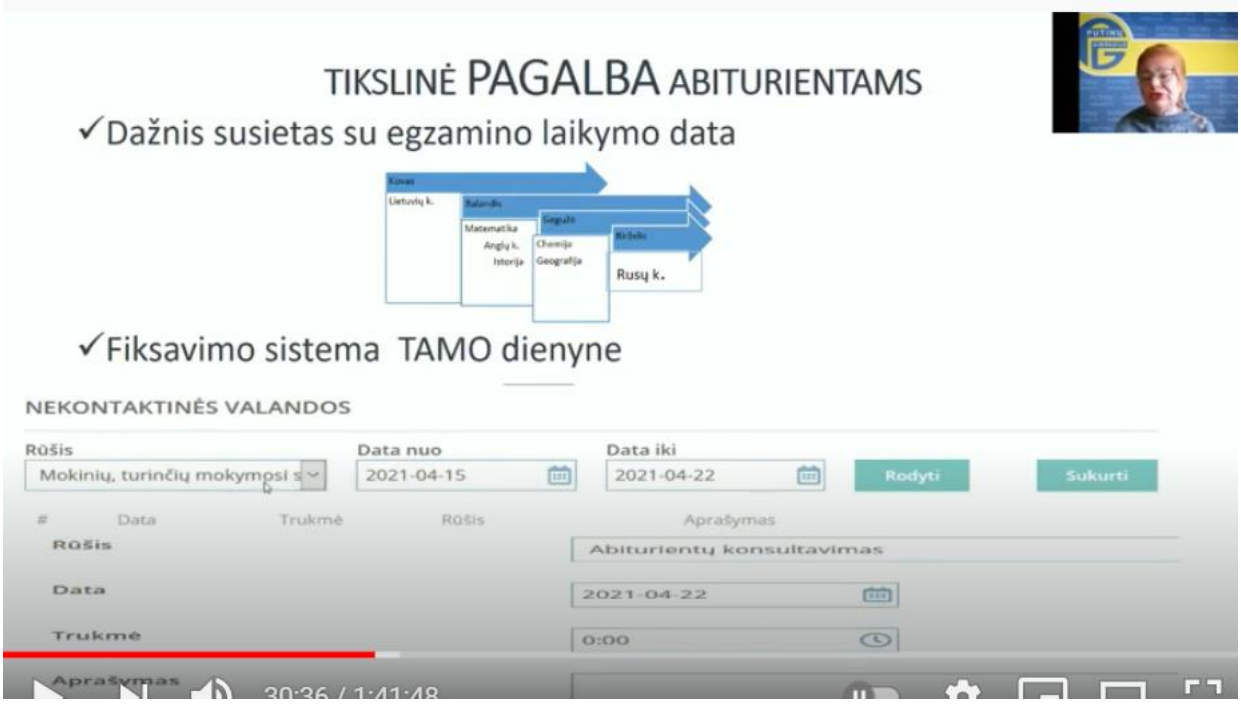

Mokytojai įrašo konsultacijos pradžios laiką ir mokinių, kuriuos konsultuoja, pavardes. Mes, vadovai, tą informaciją dienyne matome. Matome mokinių judėjimą, intensyvumą ir kokių pakeitimų reikia.

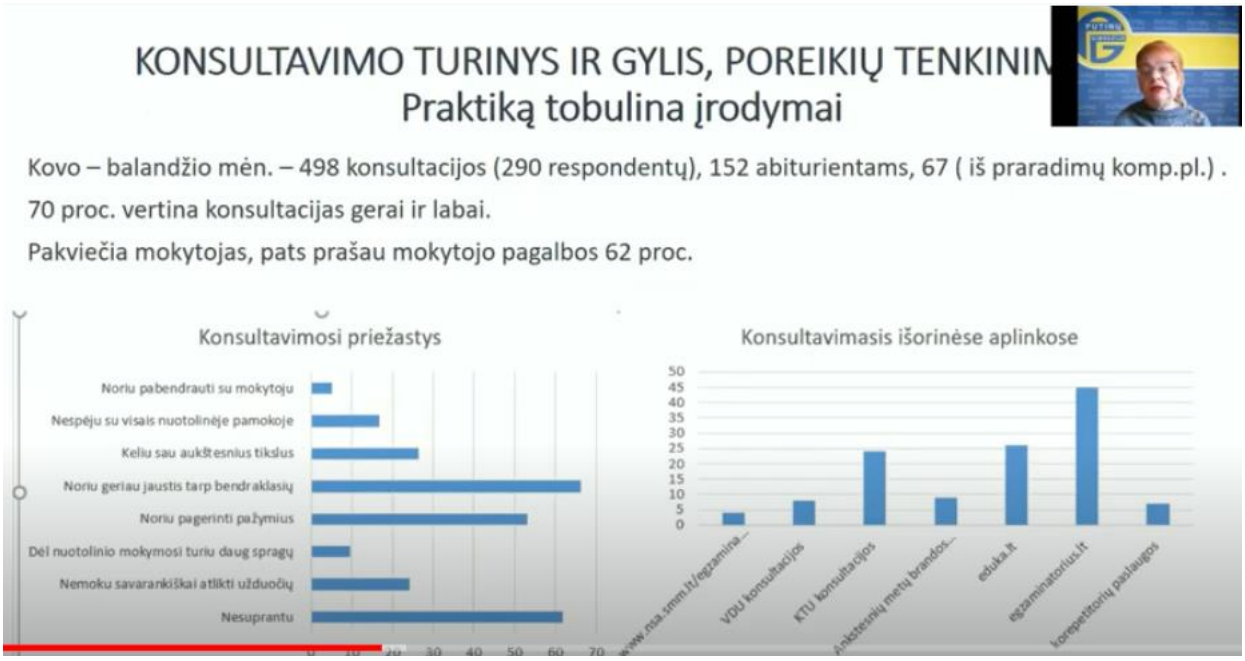

Gimnazijoje įtvirtinta nuostata, kad praktiką tobulina tik įrodymai, todėl domimės konsultavimo gyliu, kaip tai daryti. Pasiaiškinome, kokios yra mokinių konsultacijų priežastys, kodėl jie nori konsultacijų. Atsakymai rodo, jog konsultacijos reikalingos tam, kad „noriu geriau jaustis tarp bendraklasių“, „nesuprantu“, „sau keliu aukštesnius reikalavimus“. Pasidomėjome, kiek abiturientai pasinaudoja konsultacijų pasiūla išorinėse aplinkose. Matome, kad populiariausias yra eduka.lt. Mums konsultacijomis padeda ir mūsų partneris KTU.

Pati kaip pavaduotoja užsiimu lyderyste „Sprendimų kapitalas“.

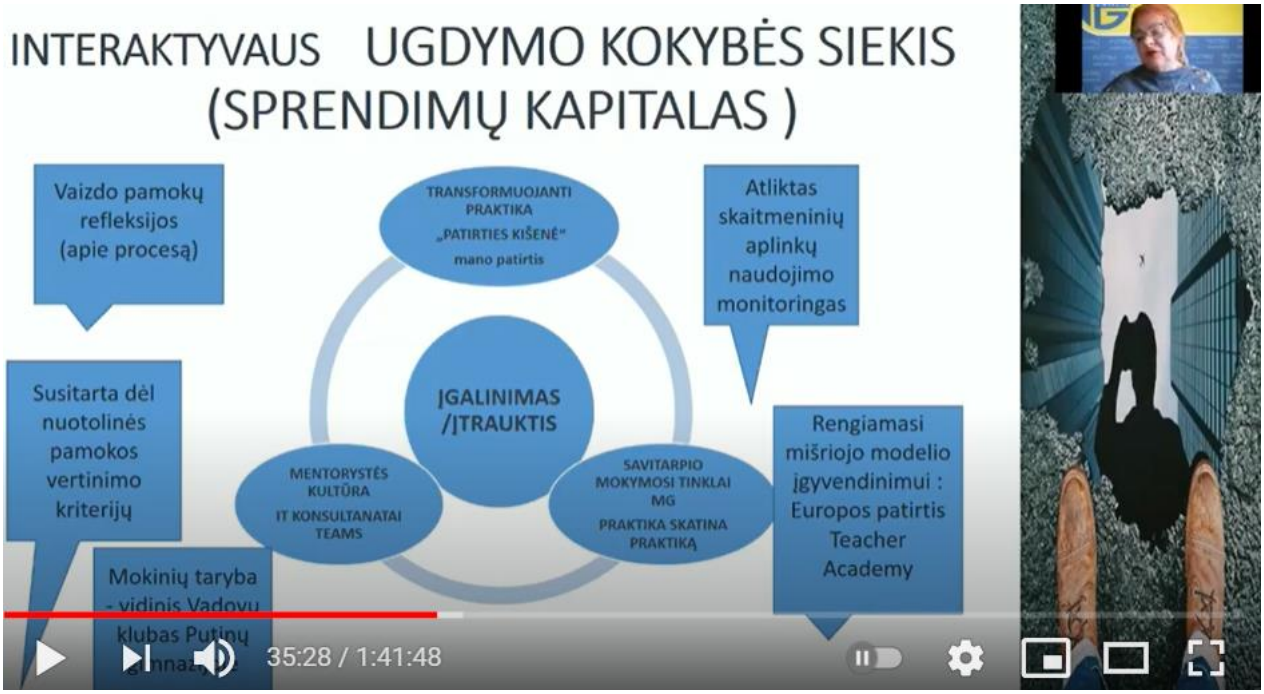

Išaugome iš pirmojo karantino patirties, kai reikėjo mokėti organizuoti susitikimą virtualioje aplinkoje. Dabar jau turime kalbėti apie kokybiško susitikimo ar ugdymo organizavimą. Jei čia labiau susifokusuotume, manau, reiktų ir konsultacijų mažiau, ir krūviai būtų mažesni. Visiškai pasikeitė mūsų vadinamoji transformuojanti praktika. Kai kurpėme „patirties kišenę“, organizavome vaizdo pamokas, su vadovais jas aptarinėjome ir supratome, kaip realiai veikia tai, kas turėtų veikti. Tada buvo atliktas skaitmeninių aplinkų naudojimo monitoringas. Išaiškėjo ne tik tai, ką mokiniai realiai naudoja per savo pamokas, bet ir kokius įrankius naudoti siekia. Tada susitarta dėl nuotolinės pamokos vertinimo kriterijų. Labai aiškiai apibrėžta, kas yra nuotolinė pamoka, kaip ji turi atrodyti, kas yra gerai. Tai aptarta ir su mokytojais, ir su mokiniais. Pats svarbiausias pasididžiavimas – mentorystės kultūra, t. y. kai kiekviena metodinė grupė šiais metais turėjo IT konsultantą, kuris padėjo po mokymų *Microsoft* sistemoje diegti tai praktiškai konkrečių dalykų pamokose atsižvelgdamas į specifiką. Veikia savitarpio mokymosi tinklai. Iš metodinių grupių susiburia komanda, kuri įgyja didesnę patirtį, mokymus paverčia praktika, o vėliau grįžtame prie „patirties kišenės“, skleidžiame ją ir toliau įgyvendiname.

Mokinių taryba taip pat imasi lyderystės. Mokiniai nagrinėja sveikos gyvensenos, sveikos laikysenos, kultūros paso, aukštųjų mokyklų pertvarkos klausimus, apie tai su jais diskutuojame. Dabar dirbame prie mišriojo modelio įgyvendinimo. Su kolege lankomės „Teacher Academy“, be mūsų, iš Lietuvos yra dar du dalyviai. Mokomės apie mišrųjį mokymo modelį. Neteisingai galvojama, kai tik ateiname į mokyklą ir vėl grįžtame į nuotolį, ateiname ir vėl grįžtame. Yra metodikos, priemonės, kurias taikant įgyvendinamas mišrusis modelis. Labai norėtųsi, kad ir Lietuvoje vyktų kursai apie mišriojo mokymo modelį, nes pagalbos šiuo klausimu reikia įvairių lygmenų vadovams.

Ir apie komunikacijos efektyvumo užtikrinimą. Vyksta trečiadienio „arbatos gėrimas“ su mokiniais, diskusijos apie nuotolinę pamoką su mokiniais, tėvų forumas..

Rekomenduoju skaidrėje užrašytą knygą. Joje daug receptų mūsų lyderystei, kuriuos kartais atrandame intuityviai.

Birutė Klimašauskienė, Šiaulių Salduvės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Noriu pasidalyti mūsų progimnazijos patirtimi.

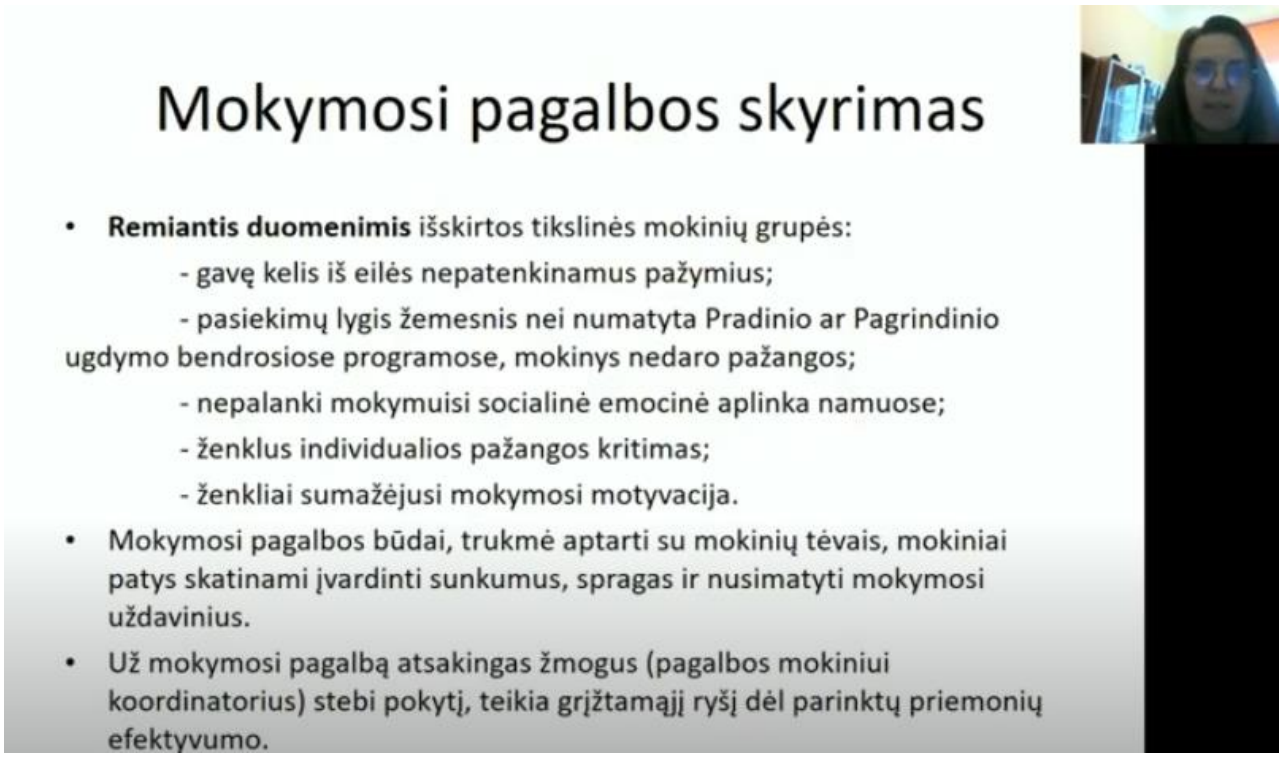

Mes, pavaduotojai, pateikiame užsakymą – ko mes norime ir ko tikimės. Todėl, skirdami pagalbą mokiniams, rėmėmės duomenimis. Išskyrėme tikslinę mokinių grupę – kam labiausiai reikia pagalbos (žr. skaidrę aukščiau).

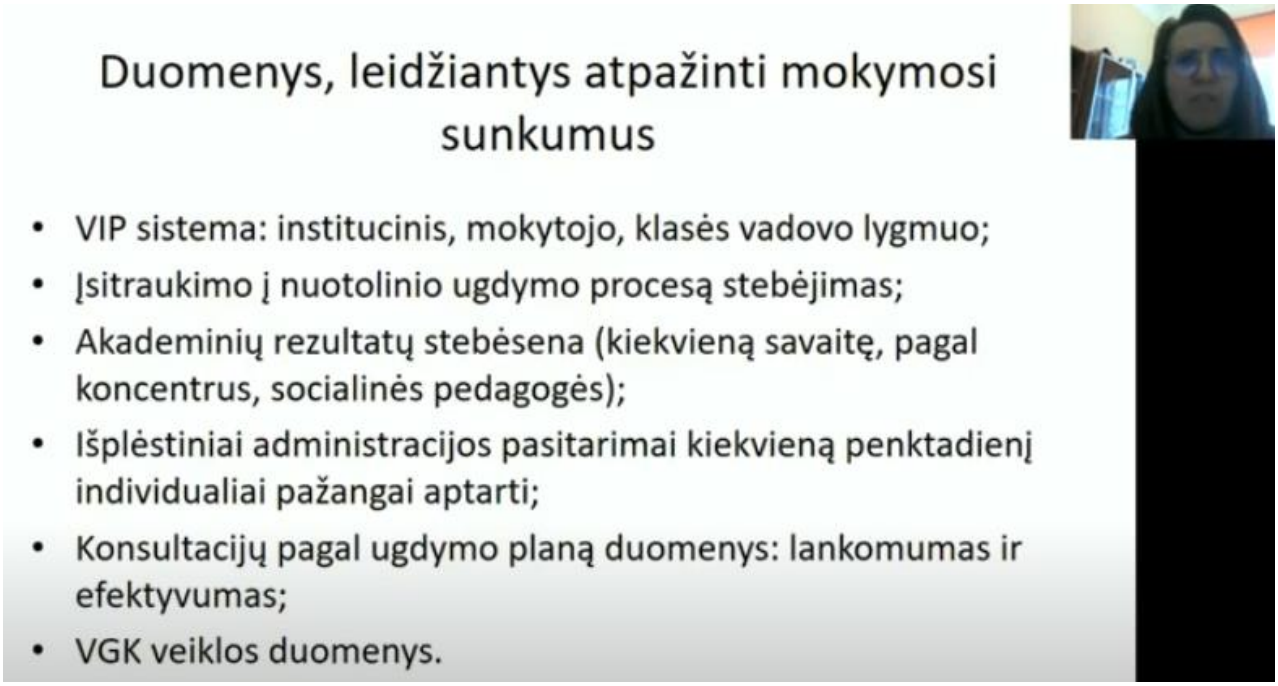

Nemažai daliai mokinių mokytis nuotoliniu būdu sekėsi gerai ir jiems pagalbos nereikėjo. Tuos mokymosi pagalbos būdus, kuriuos numatėme, aptarėme su mokiniais ir jų tėvais. Mūsų mokyklos tobulinimo sritis yra vertinimas ugdymui, todėl skatinome mokinius įsivertinti savo mokymosi sunkumus, spragas ir numatyti tolesnius mokymosi uždavinius. Trečias etapas – stebėsena. Turime pedagogą, kuris stebi pokytį, ar mūsų taikomos priemonės gerina padėtį. Visa mokyklos komanda stebime individualią vaiko pažangą, taip pat mokytojas pamokoje stebi mokinio įsitraukimą, o pažangos kritimą arba kilimą – klasės vadovas. Stebime įsitraukimą į nuotolinio ugdymo procesą, turime priemonę, kuria fiksuojame įsitraukimą (pernai pavasarį apie tai kalbėjau konferencijos metu, pasakojau, ką darome su duomenimis). Rūpi ir akademiniai rezultatai. Esame susitarę, kad kiekvieną savaitę dvi socialinės pedagogės, pasiskirsčiusios koncentrais (1–4 ir 5–8 kl.), informuoja apie tai, prireikus vaikui teikiama pagalba nedelsiant. Kiekvieną penktadienį turime išplėstinius administracijos pasitarimus, kuriuose aptariame individualią vaiko pažangą. Socialinės pedagogės informuoja, kas yra tie tiksliniai vaikai, kuriems reikia pagalbos, ir kokios jos reikia. Tiriame ir konsultacijų efektyvumą. VKG prisideda prie mokymosi pagalbos organizavimo ir mokymosi sunkumų atpažinimo.

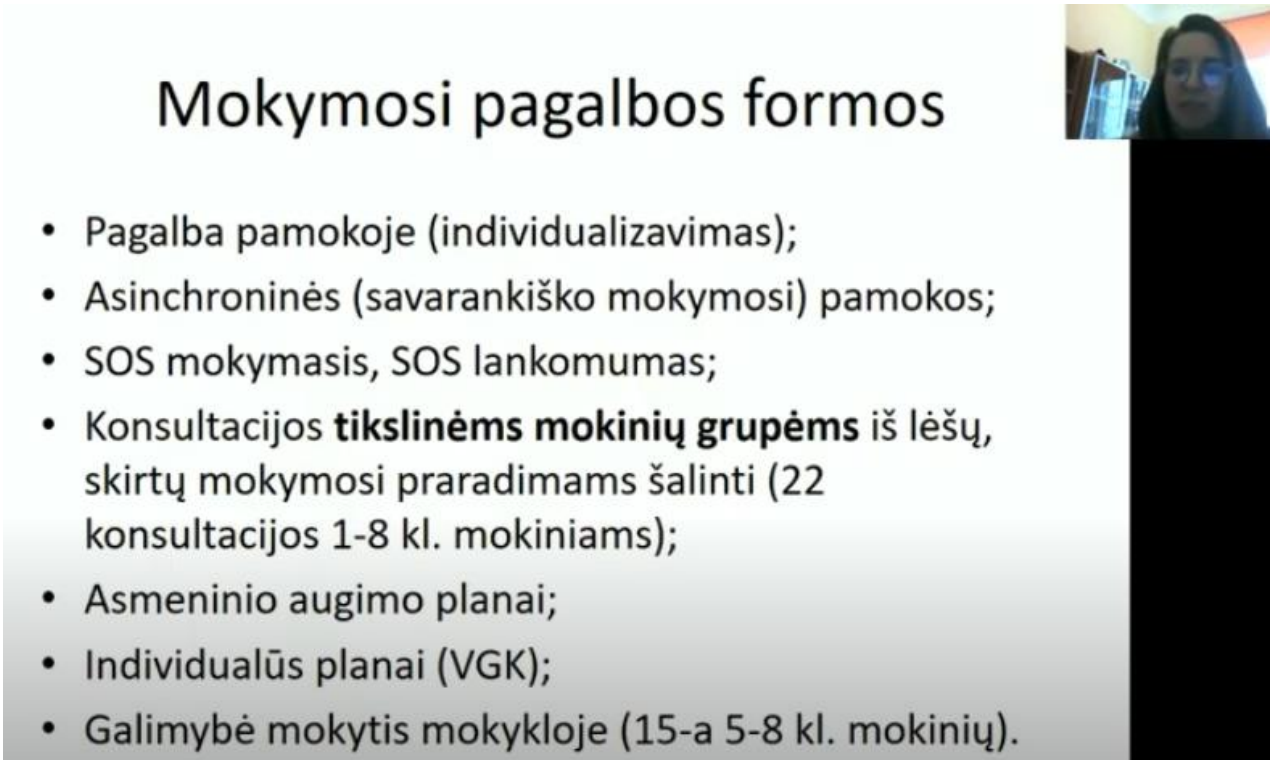

Pagrindinė pagalbos forma yra pamoka. Bet nuotolinio mokymo metu ne visada galima vaiką pamatyti, mokytojai ieško kitų būdų. Individualių poreikių atpažinimas yra greičiausia reakcija į tai, kaip vaikui sekasi. Turime tvarkaraštį su sinchroninėmis ir asinchroninėmis pamokomis. Per savarankiško mokymosi pamokas (šalia jų yra vaizdo pamokos) mokytojai prisijungia ir padeda tiems mokiniams, kuriems labai sunkiai sekasi. Ne visiems vaikams galime leisti dirbti visiškai savarankiškai. SOS mokymasis ir SOS lankomumas leidžia greitai sureaguoti į pokyčius *Teams* aplinkoje. Informacija yra visiems prieinama, ir tada prisideda švietimo pagalbos specialistai. Gavome ir paskyrėme per 2 200 Eur lėšų tikslinėms mokinių konsultacijoms mokymosi praradimams šalinti. Pasiteisina ir kuria pridėtinę vertę asmeninio augimo planai, jų šiuo metu turime 10. Juos vykdant, suaugusieji mokinius palaiko, taiko konsultuojamąjį ugdymą, o tai padeda pakelti ūpą, suderinti dalykus, sugrįžti į ritmą. Dviem mokiniams turime individualius mokymosi planus. 15 vaikų ateina mokytis į mokyklą. Bet po penktadieninių individualios pažangos aptarimų vis ką nors pakeičiame. Tuos, kuriuos „pastatėme į vėžes“, paleidžiame, kad galėtume padėti kitiems.

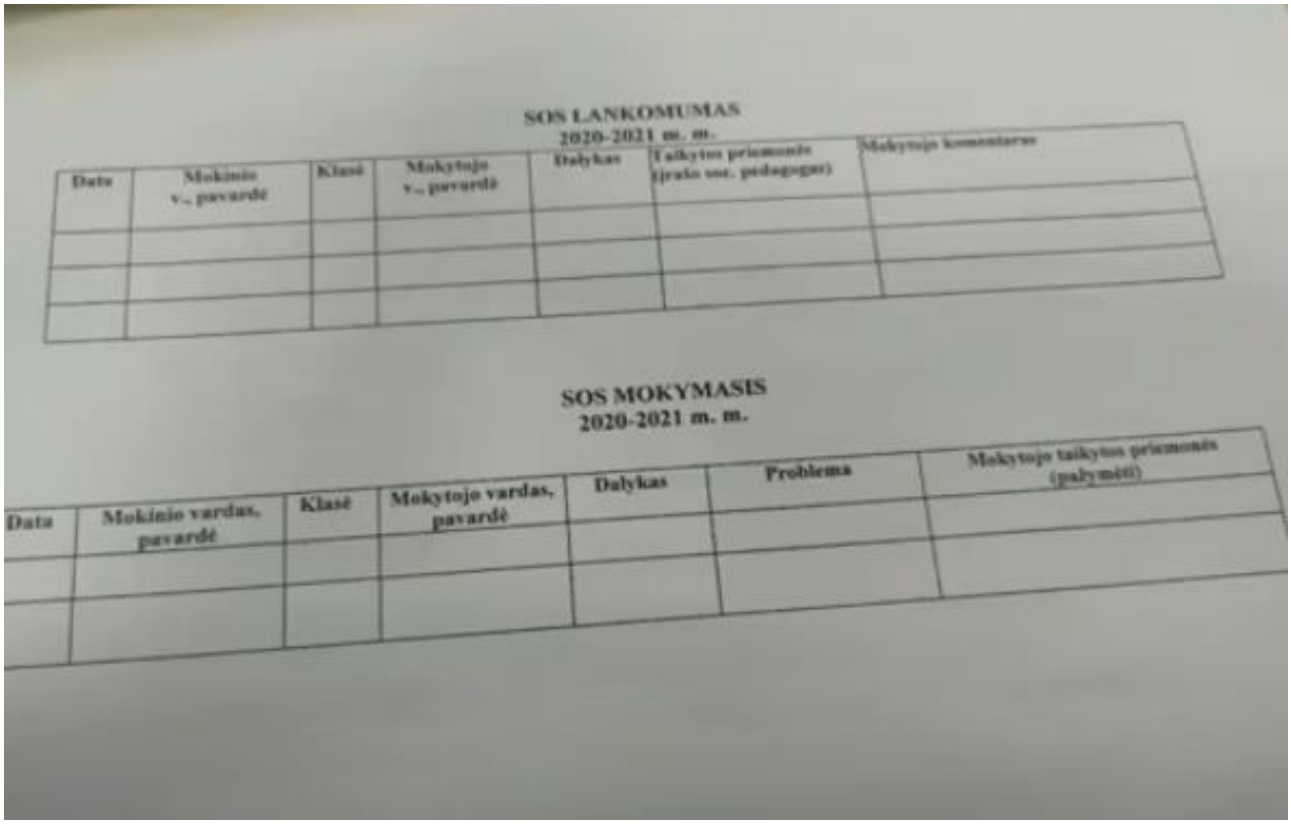

SOS LANKOMUMAS
2020-2021 m. m.

Data	Mokinio v., pavardė	Klasė	Mokytojo v., pavardė	Dalykas	Taikytos priemonės (jrako vos. pedagogas)	Mokytojo komentaras

SOS MOKYMASIS
2020-2021 m. m.

Data	Mokinio vardas, pavardė	Klasė	Mokytojo vardas, pavardė	Dalykas	Problema	Mokytojo taikytos priemonės (pažymėti)

Matome *Teams* aplinkoje paskelbtas formas.

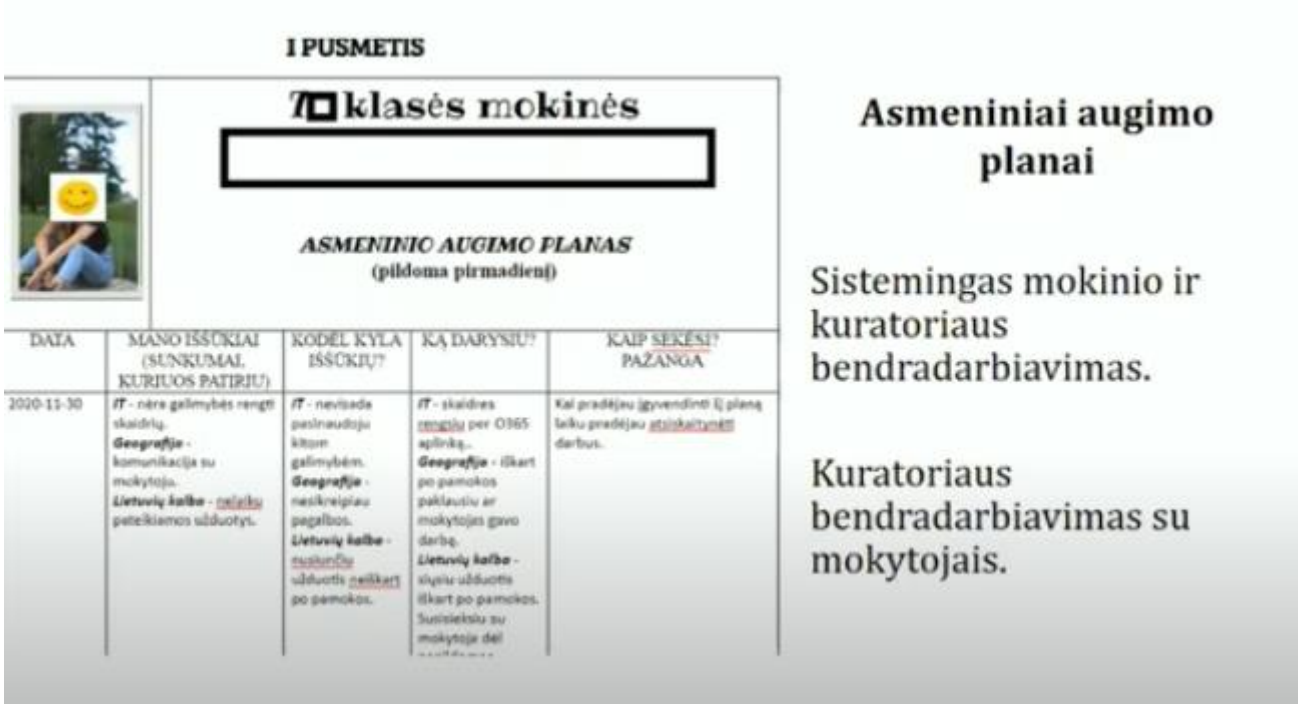

I PUSMETIS

7 klasės mokinės

[redacted]

ASMENINIO AUGIMO PLANAS
(pildoma pirmadienį)

DATA	MANO IŠŠŪKIAI (SUNKUMAI, KURIUOS PATIRIU)	KODĖL KYLA IŠŠŪKIŲ?	KĄ DARYSIU?	KAIP SEKĖSI? PAŽANGA
2020-11-30	**IT** - nėra galimybės rengti skaidrių. **Geografija** - komunikacija su mokytoja. **Lietuvių kalba** - neįeiku pateikiamos užduoties.	**IT** - nevisada pasinaudoju kitom galimybėm. **Geografija** - nesikreipiau pagalbos. **Lietuvių kalba** - nusiunčiu užduotis neilkart po pamokos.	**IT** - skaidres rengiu per O365 aplinką.. **Geografija** - ilkart po pamokos paklausiu ar mokytojas gavo darbą. **Lietuvių kalba** - siųsiu užduotis ilkart po pamokos. Susisieksiu su mokytoja dėl	Kai pradėjau įgyvendinti Į planą laiku pradėjau atsiskaityntti darbus.

Asmeniniai augimo planai

Sistemingas mokinio ir kuratoriaus bendradarbiavimas.

Kuratoriaus bendradarbiavimas su mokytojais.

Matome asmeninio augimo pavyzdį tiems vaikams, kurie gali daugiau, bet jų motyvacija ir pažanga yra kritusi. Jie bendrauja kiekvieną savaitę su kuratoriumi, kuris juos pastiprina. Patys vaikai nusako ir sunkumus, iššūkius, ir priežastis, ir patys mąsto, ką darys.

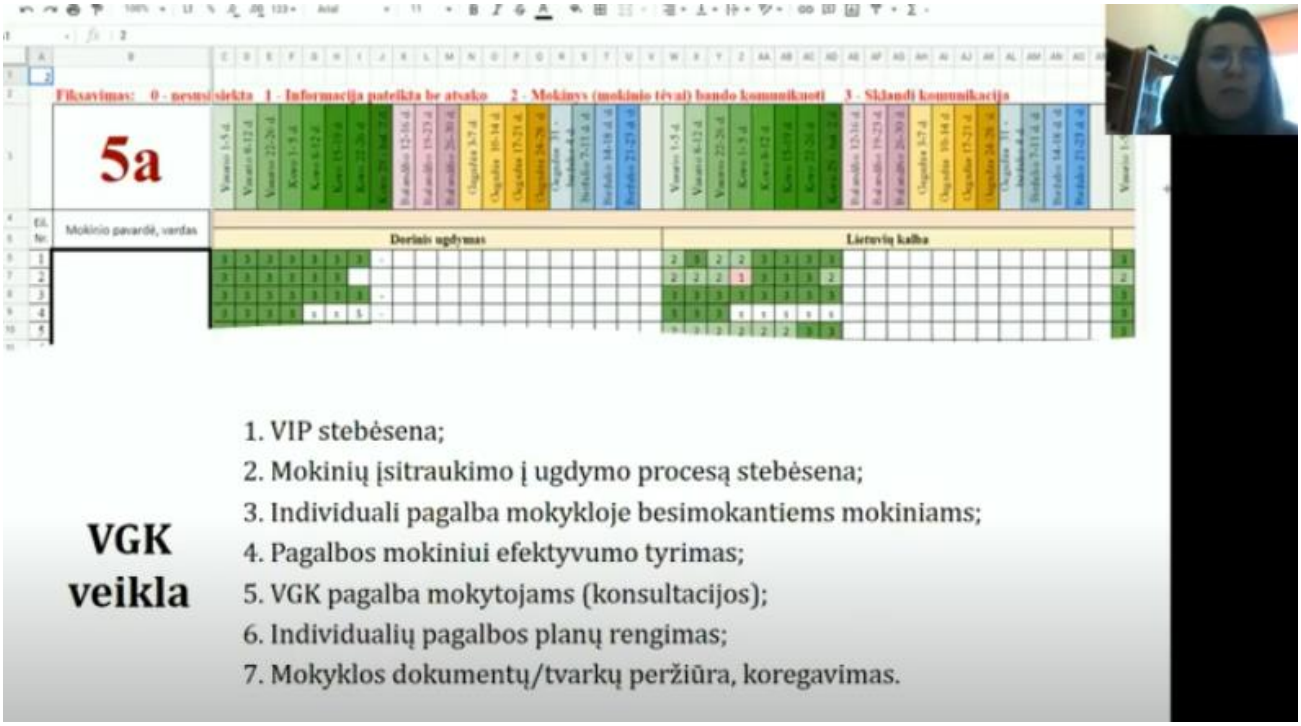

VKG yra labai svarbi. Teikia pagalbą tiems 15 mokinių, kurie mokosi mokykloje, atlieka tyrimus, teikia konsultacijas mokytojams, kaip dirbti su vienu ar kitu mokiniu.

Irma Daukšienė, Klaipėdos Baltijos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Jau trejus metus Baltijos gimnazija įgyvendina pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su inžineriniu ugdymu programas. Nuo praeitų metų lapkričio mėnesio prie tarifikuotų konsultacijų skyrėme laikinąsias konsultacijas visų gimnazijos klasių mokiniams, kad jie turėtų galimybę kompensuoti mokymosi praradimus. Yra mokinių, kuriems dėl psichologinių ar socialinių priežasčių yra sunku mokytis namuose. 6 mokiniai VKG sprendimu mokosi mokykloje. Jiems padeda 3 mokytojai padėjėjai, socialinis pedagogas ir pavaduotoja ugdymui. Po pusmečio rezultatų analizės supratome, kad turime intensyvinti konsultacijas. Nuo balandžio mėnesio prasidėjo kontaktinės konsultacijos. Tvarkaraščiai sudaryti lanksčiai.

Skaidrėje matote konsultacijų tvarkaraštį. Baltame fone yra nuolatinės, tarifikuotos konsultacijos, rengiamos nuo rugsėjo 1 d. Geltoname fone – laikinosios konsultacijos, prasidėtos nuo lapkričio, išėjus į nuotolinį mokymą. Žaliame fone yra intensyvesnės konsultacijos, vedamos nuo vasario mėnesio, o mėlyname fone – kontaktinės konsultacijos abiturientams. Mokinys gali pasirinkti matematikos mokytoją, su kuriuo gali konsultuotis, taip pat dieną ir valandą. Klasių vadovai atliko savo klasių mokinių apklausą. Mokiniai teigia, kad konsultacijos yra naudingos. Bet ypač pabrėžia galimybę rinktis konsultaciją ir laiką, kada nori eiti / jungtis. Vyko diskusija metodinėse grupėse. O kaip susitvarkome su krūviu? Mokiniai turi per dieną 3 ilgąsias pertraukas po 25 min. Reguliuojame atsiskaitomųjų darbų tvarkaraštį.

Iveta Mažutytė, Klaipėdos Baltijos gimnazijos IVc klasė mokinė

Kokie įvyko mokymosi pokyčiai? Nuotolinio mokymo metu gan sudėtinga gauti asmeninio mokytojų dėmesio. Prarandame ir laiko, todėl turime skirti daugiau laiko mokymuisi po pamokų, susirasti papildomų šaltinių. Kai nėra gyvo bendravimo arba mokiniai neįsijungia kamerų ar mikrofonų, tai mokytojams sunku bendrauti, suprasti, ar mokinys išgirdo, įsigilino, suprato. Mokiniams sunku susikaupti per pamokas, nes šalia yra kiti šeimos nariai. Nepaisant to, mokiniams bandoma suteikti papildomų galimybių mokytis. Labai pasisekė, kad gauname papildomų mokymosi šaltinių. Biologijos pamokų metu gauname egzaminatoriaus testų kodus. Nemokamos tapo papildomo mokymosi platformos. Turime tarp pamokų „langus“, kuriuos galime panaudoti, pavyzdžiui, vizitui pas gydytoją. Tai būdavo sudėtinga padaryti mokantis mokykloje. Yra suteikta daugiau valandų konsultacijoms. Norėčiau grįžti į kontaktinį mokymą, nes nuotolinio mokymo metu sunku pasakyti, ko nesupranti. Kontaktinio mokymo metu gali ne tik pasakyti, ko nesupranti, bet ir parodyti.

Asta Buinevičiūtė, Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus analitikė

Ką tyrimas TIMSS 2019 gali duoti gero mokyklai? Pirmiausia apie pačius tyrimus. Štai tyrimai, kuriuose Lietuva dalyvauja.

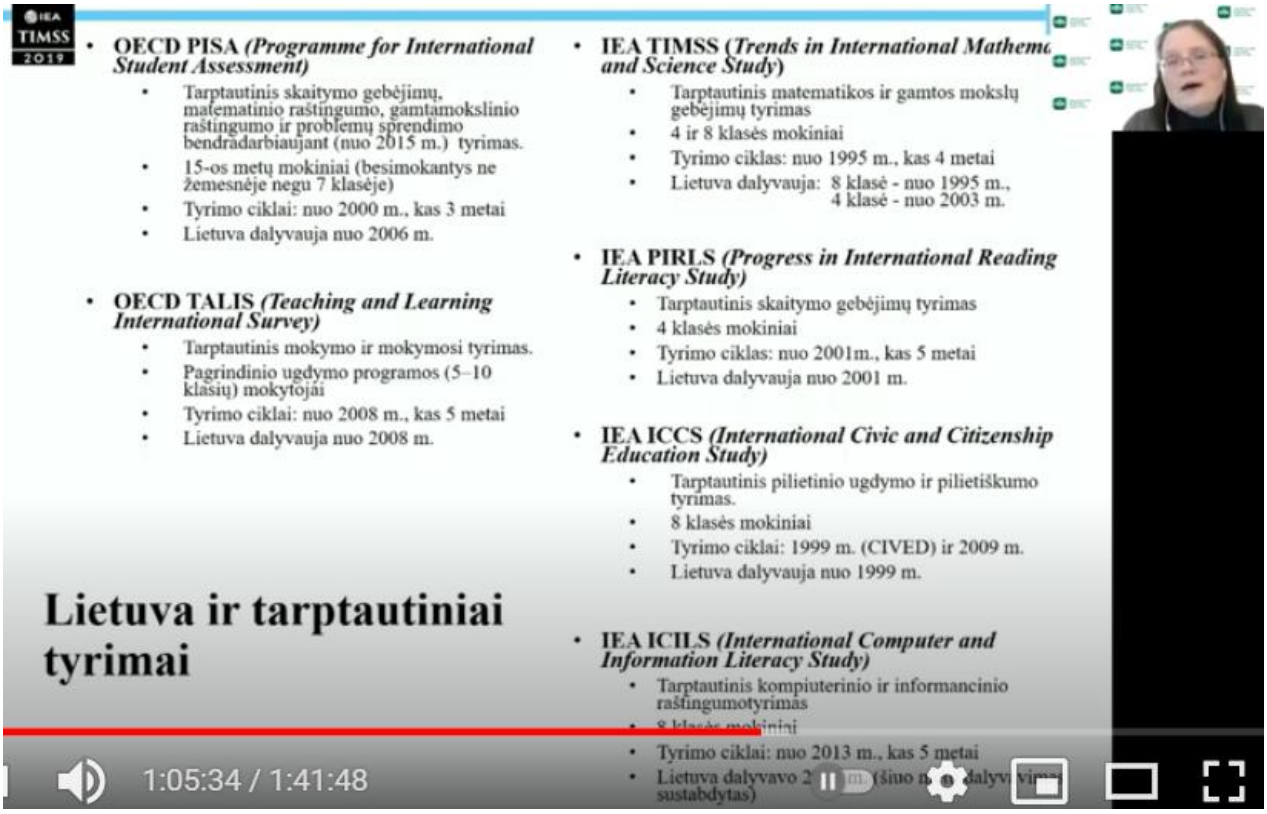

Pasirengimas TIMSS tyrimui prasidėjo 2017 m., įvyko 2019 m., bet rezultatai gauti tik 2019 m.

Ataskaitas lietuvių kalba turėsime tik 2021 m. vasarą. Tyrimuose dalyvaujame dėl to, kad norime matuoti pokytį. Taip pat norime pasitvirtinti arba paneigti sprendimus. TIMSS tyrimas vyksta kas ketveri metai, bet pokyčiai taip greit neįvyksta. Pakeitus programas, pokytį pamatysime tik kitame TIMSS tyrime. Bet sprendimų priėmimui ir išsiaiškinimui, kur esame, tai iš tiesų svarbus tyrimas. Kas lemia rezultatus? Visų pirma, lemia mokyklos požiūris. Yra mokyklų, kuriose sakoma: „kaip nors sudalyvausime“. Bet yra mokyklų, kuriose pajunti, kad mokykla nori dalyvauti, „pasimatuoti“. Ir mokiniai paskatinami, teigiant, kad „buvote atrinkti kaip vieni iš geriausių; tai yra pasaulinė olimpiada“ ir pan. Mokyklos vadovų, mokytojų nusiteikimas lemia ir mokinių nusiteikimą, ir net mokinių pasiekimus. Rezultatus lemia ir aplinka. Žinoma, mes negalime pakeisti mokinių SEK, bet mes galime pakeisti mokinių požiūrį. Nemažai lemia ir švietimo politika, pavyzdžiui, pamokų plano sudarymas, skiriamų valandų skaičius.

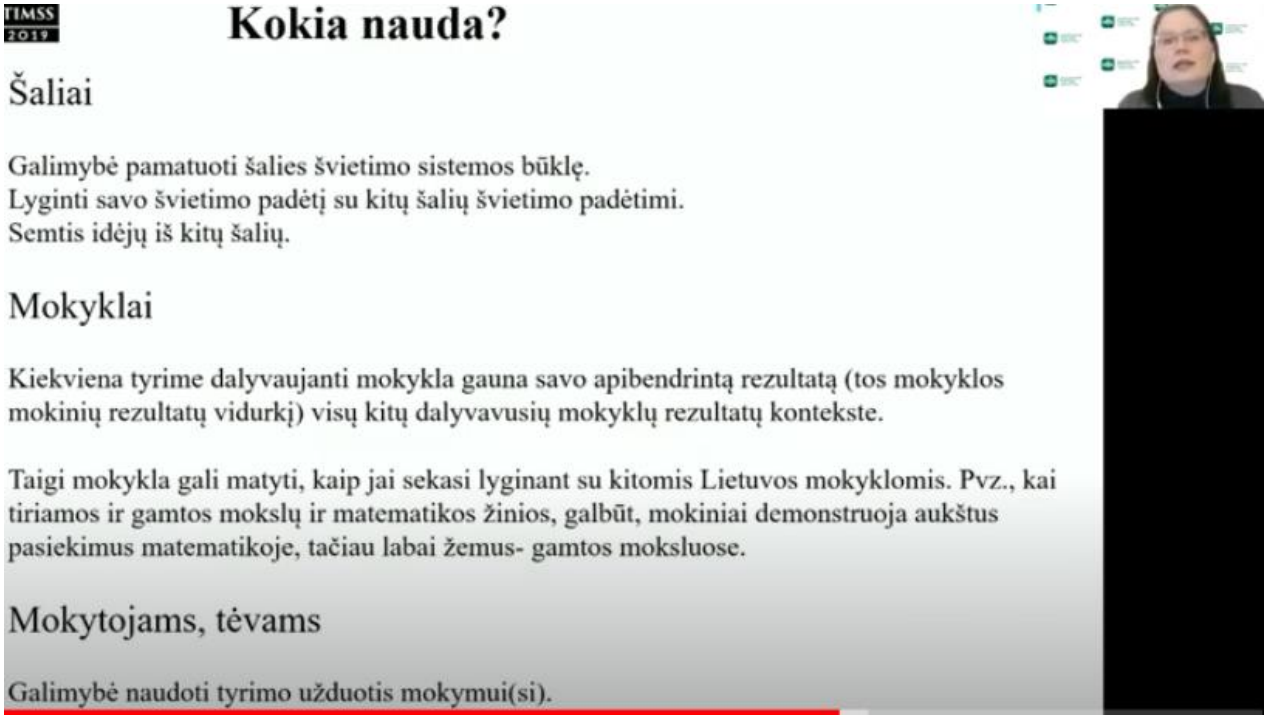

Kiekviena mokykla gauna lyginamąją analizę visų kitų Lietuvos mokyklų kontekste. Kuo toliau, tuo mažiau atveriamos tyrimų užduotys. Nenorima, kad šalys „treniruotųsi“, be to, atvėrus užduotis, jas reikia keisti naujomis.

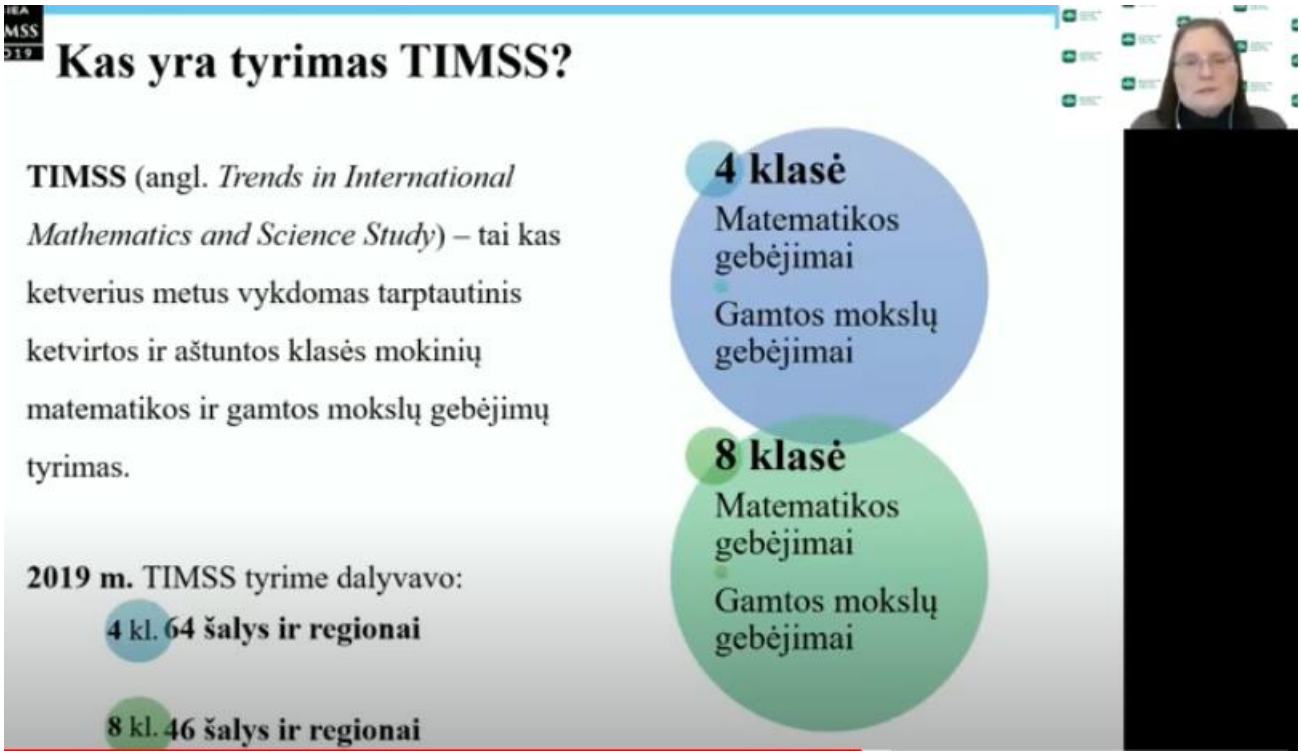

2019 m. pirmą kartą tyrimas vyko naudojantis kompiuteriu.

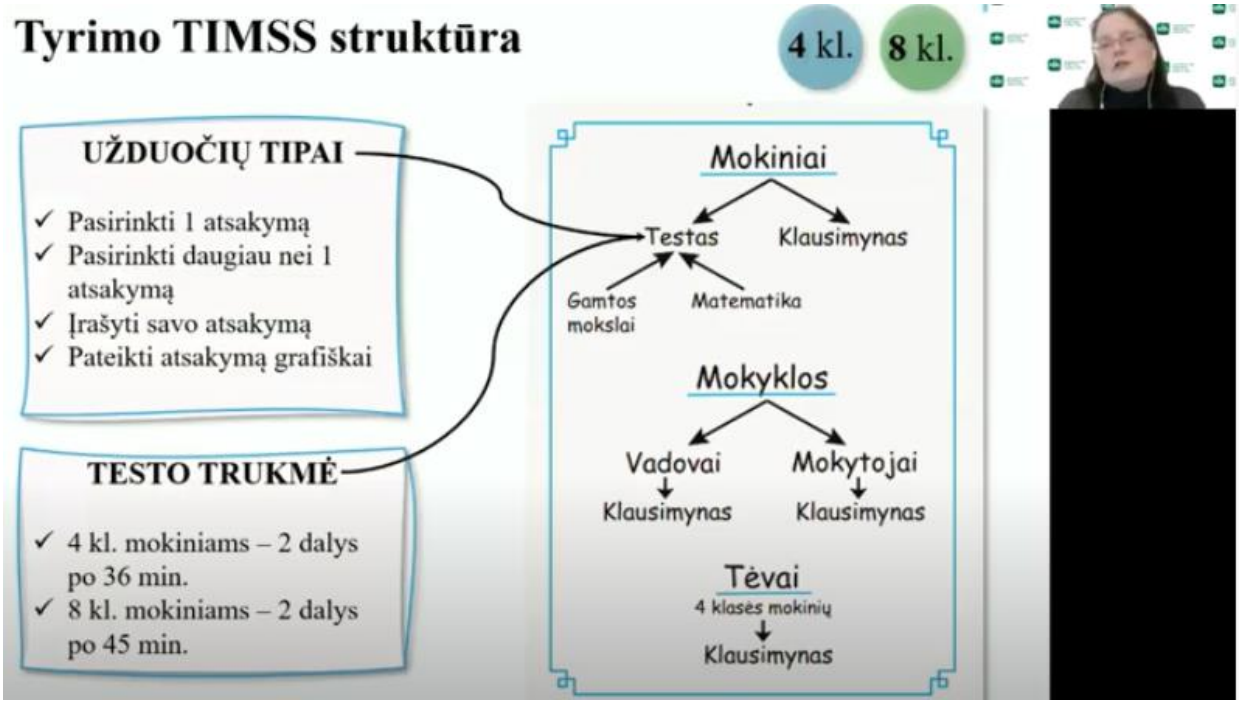

Apačioje skaidrėje matote klasės matematikos ir gamtos mokslų užduotis, kurios yra atvertos.

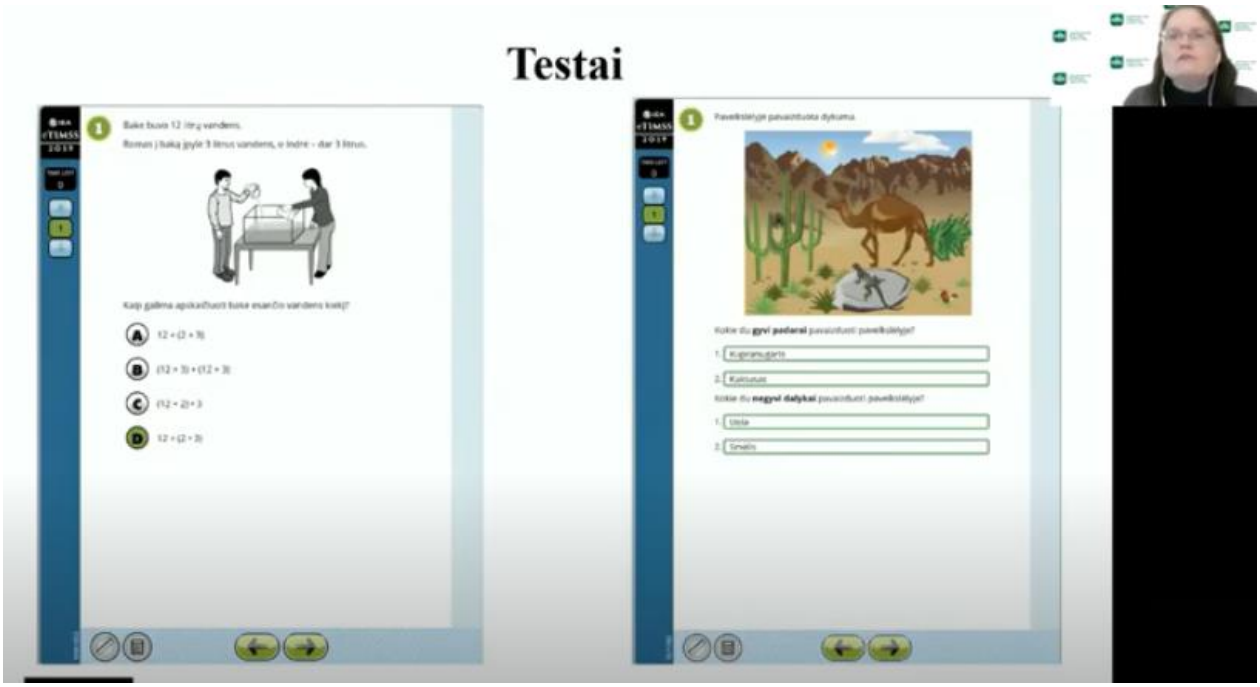

Taip pat naudojami klausimynai. Mokiniams skirtas klausimynas leidžia išsiaiškinti, iš kokios aplinkos mokiniai yra. Kitoje skaidrėje matome, iš kokios kalbinės aplinkos dalyvavo Lietuvos mokiniai TIMSS tyrime.

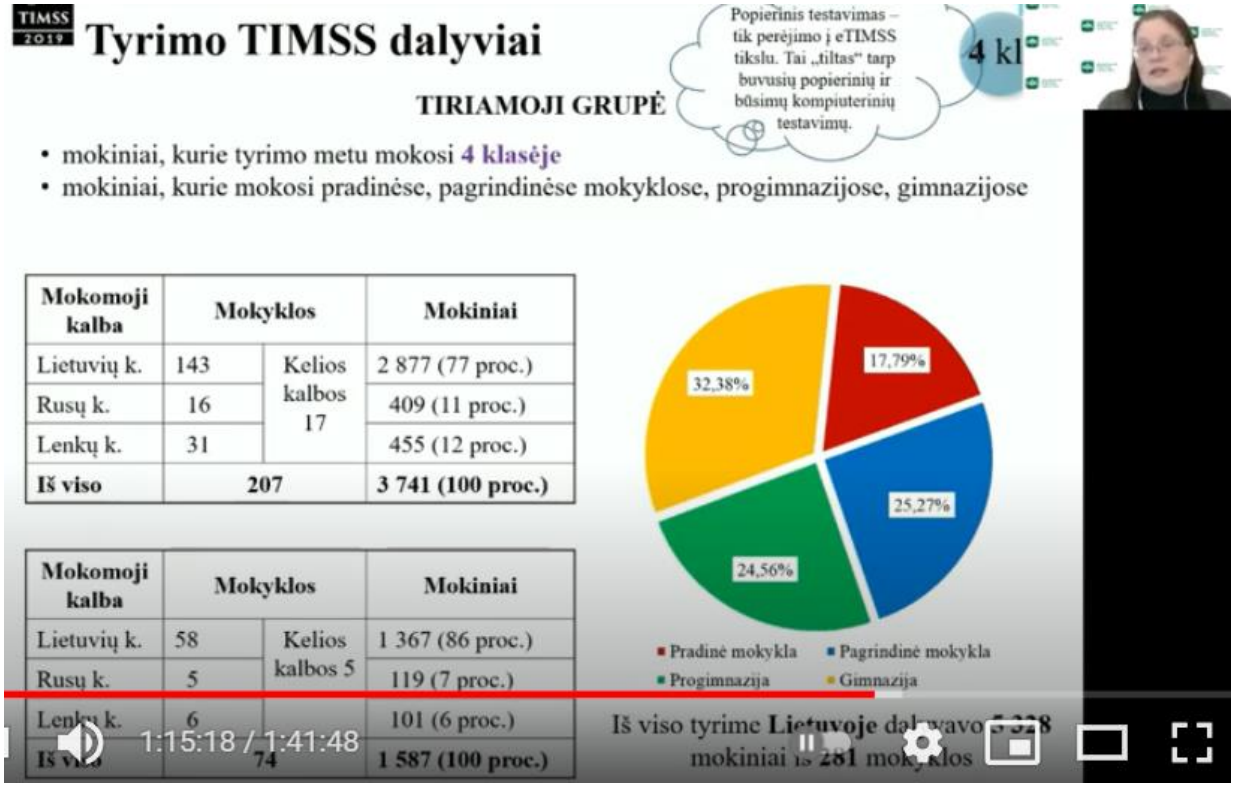

Iš viso 4 klasės tyrime dalyvavo 5 328 mokiniai iš 281 mokyklos.

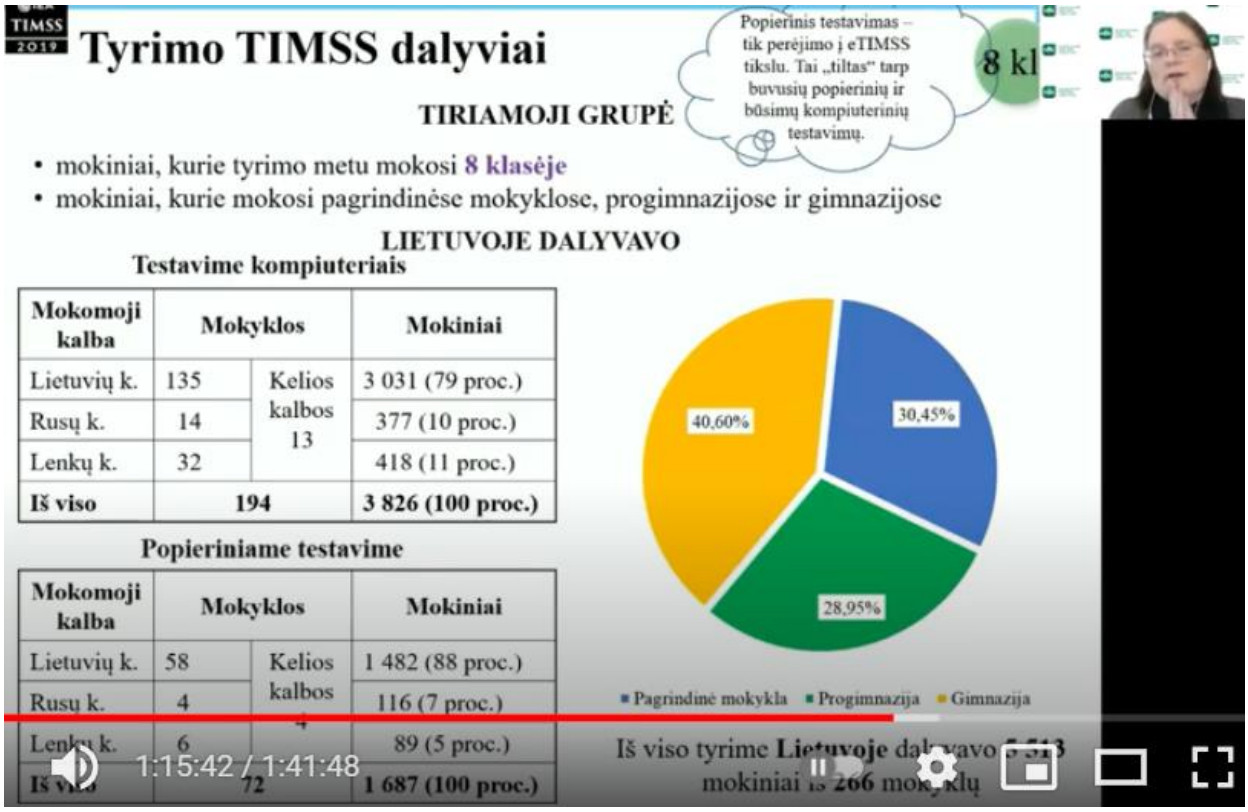

Iš viso 8 klasės tyrime dalyvavo 5 513 mokinių iš 266 mokyklų.

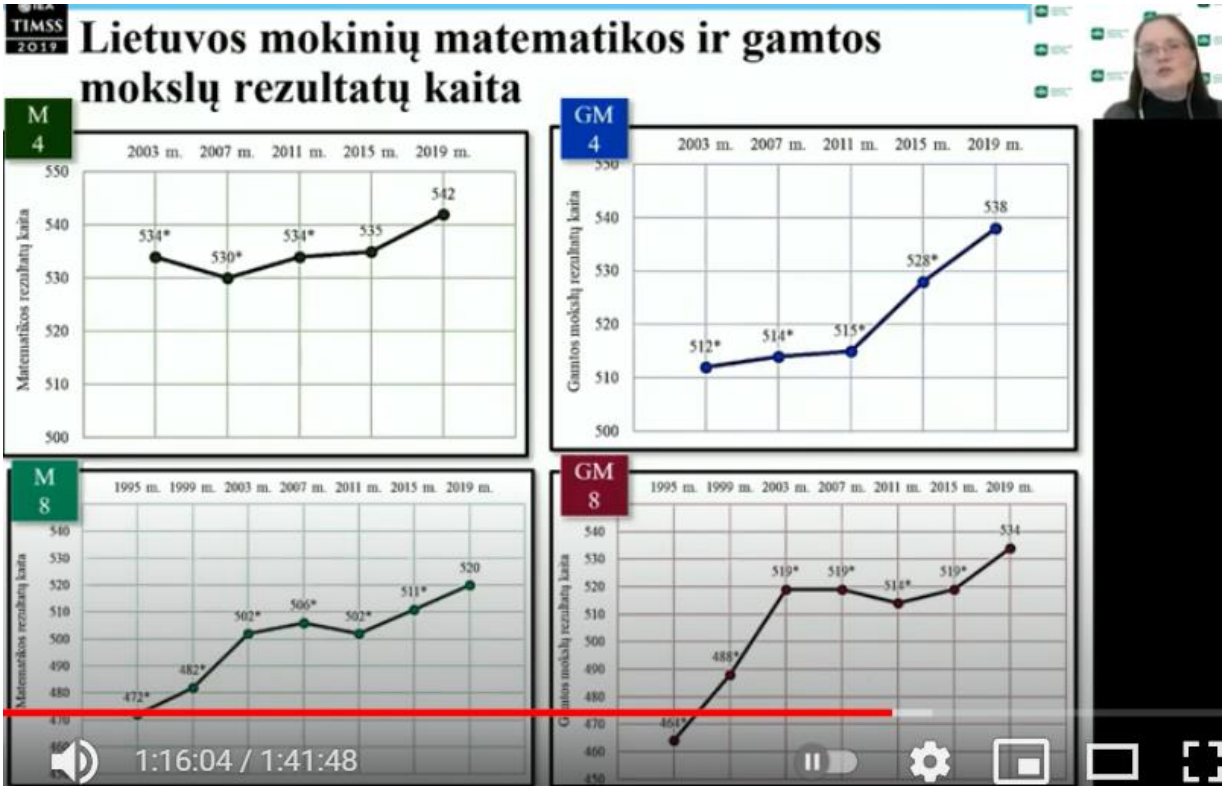

Parodomi rezultatai nuo pirmųjų dalyvavimo metų iki 2019 metų. Mūsų rezultatai yra ganėtinai pakilę. Tai rodo, kad mokyklos daro nemažai. Jos atkreipia dėmesį į vieną ar kitą aspektą, kuris pakoreguojamas, pagerinamas. Tų mokinių, kurie geriau lanko mokyklą, rezultatai yra geresni. Jei mažinsime pamokų nelankymą, rezultatai gerės. SEK (socialinio ekonominio konteksto) veiksnio nepakeisime, bet mokykla gali daryti įtaką veiksniams (pavyzdžiui, mokymosi motyvacija, pasitikėjimas), kad rezultatui SEK įtaka būtų mažesnė. Mokinių, kurie yra iš žemiausio SEK, rezultatai yra ir labai prasti, ir labai geri, bet prastų daugiau. Mokinių iš aukšto SEK lygiai taip pat – rezultatai yra labai nevienodi. 2015 metais 2 proc. 4 klasės ir 11 proc. 8 klasės mokinių mokėsi mokyklose, turinčiose laboratorijas. 2019 m. tokių 8 klasės mokinių yra 27 proc., vadinasi, mokyklų su laboratorijomis padidėjo 2 kartus. Mokyklų vadovai nurodo, kad mokyklos turi laboratorijas. Bet tik 7 proc. mokinių mokosi mokyklose, kuriose maždaug pusėje pamokų buvo taikomi eksperimentai. 93 proc. mokosi mokyklose, kuriose mažiau nei perpus pamokų buvo atliekami eksperimentai. Jei daugiau dėmesio skirsime eksperimentams, tai rezultatai gerės. Mokiniai gali atlikti eksperimentą ir namuose.

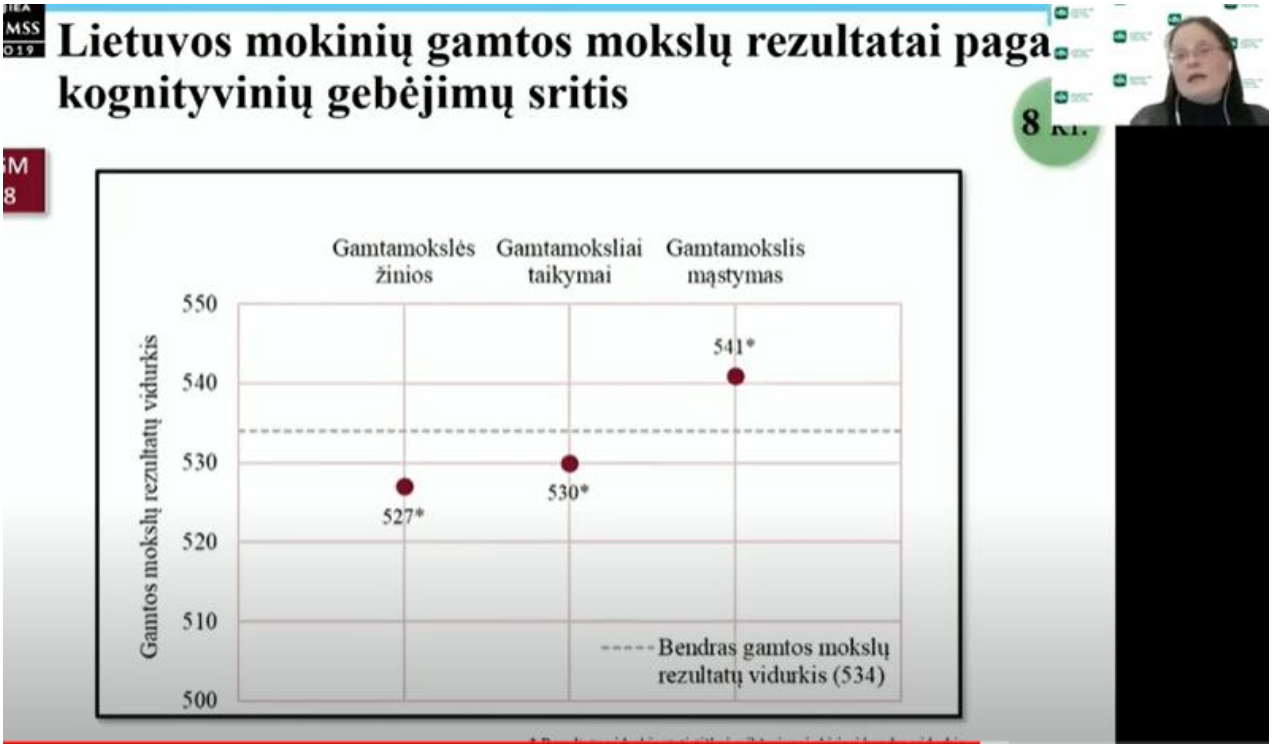

Mūsų 8 klasės mokinių eksperimentų taikymas gamtos moksluose yra gerokai mažesnis nei bendras vidurkis.

Toliau skaidrėje parodoma, ką gauna mokykla.

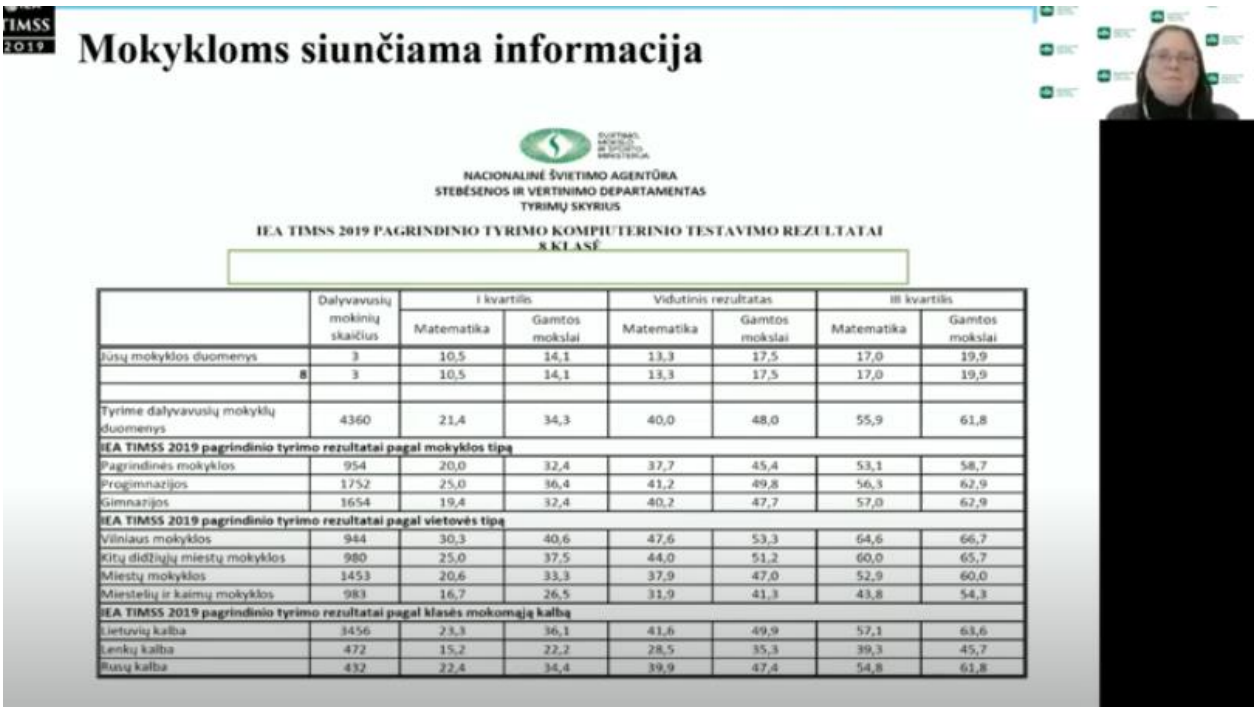

Mokykloms siunčiama informacija

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA
STEBĖSENOS IR VERTINIMO DEPARTAMENTAS
TYRIMŲ SKYRIUS

IEA TIMSS 2019 PAGRINDINIO TYRIMO KOMPIUTERINIO TESTAVIMO REZULTATAI
8 KLASĖ

	Dalyvavusių mokinių skaičius	I kvartilis		Vidutinis rezultatas		III kvartilis	
		Matematika	Gamtos mokslai	Matematika	Gamtos mokslai	Matematika	Gamtos mokslai
Jūsų mokyklos duomenys	3	10,5	14,1	13,3	17,5	17,0	19,9
8	3	10,5	14,1	13,3	17,5	17,0	19,9
Tyrime dalyvavusių mokyklų duomenys	4360	21,4	34,3	40,0	48,0	55,9	61,8
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal mokyklos tipą							
Pagrindinės mokyklos	954	20,0	32,4	37,7	45,4	53,1	58,7
Progimnazijos	1752	25,0	36,4	41,2	49,8	56,3	62,9
Gimnazijos	1654	19,4	32,4	40,2	47,7	57,0	62,9
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal vietovės tipą							
Vilniaus mokyklos	944	30,3	40,6	47,6	53,3	64,6	66,7
Kitų didžiųjų miestų mokyklos	980	25,0	37,5	44,0	51,2	60,0	65,7
Miestų mokyklos	1453	20,6	33,3	37,9	47,0	52,9	60,0
Miestelių ir kaimų mokyklos	983	16,7	26,5	31,9	41,3	43,8	54,3
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal klasės mokomąją kalbą							
Lietuvių kalba	3456	23,3	36,1	41,6	49,9	57,1	63,6
Lenkų kalba	472	15,2	22,2	28,5	35,3	39,3	45,7
Rusų kalba	432	22,4	34,4	39,9	47,4	54,8	61,8

Parodoma, kaip mokykla atrodo bendrame kontekste.

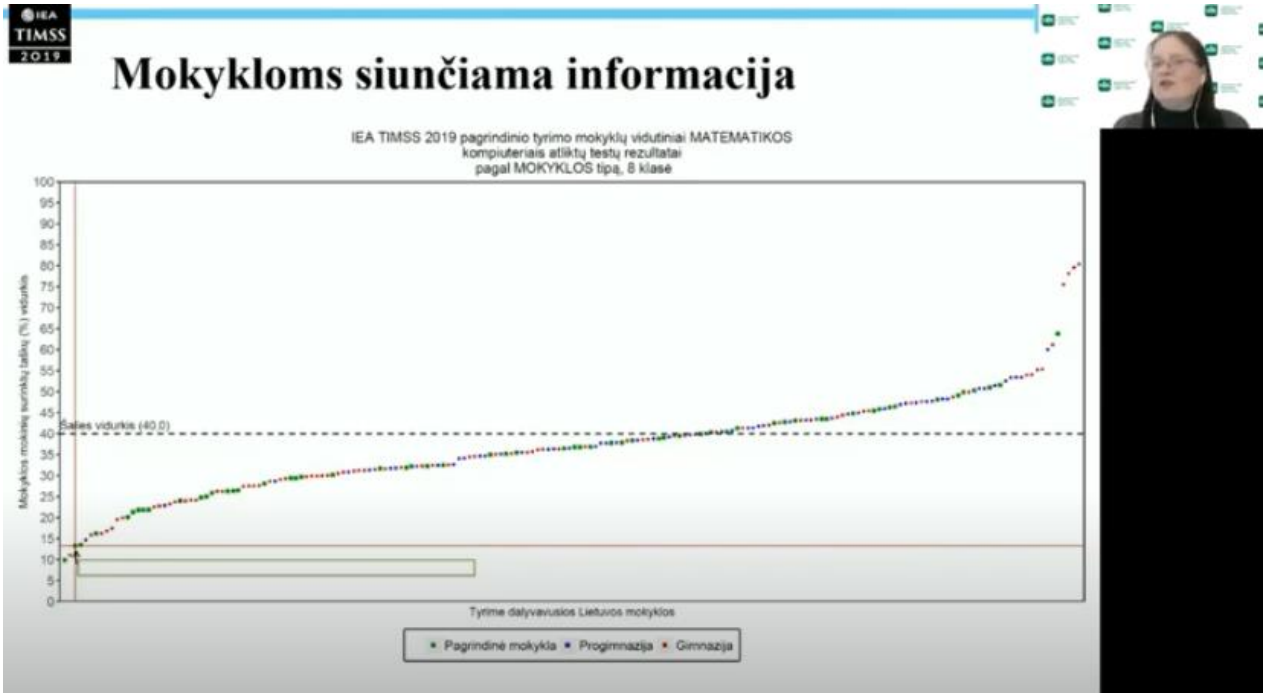

Taip pat parodoma, kurioje vietoje mokykla yra. Šiandienos tikslas buvo parodyti, ką mes galime padaryti.

Dr. Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Norėčiau atkreipti dėmesį į keletą dalykų.

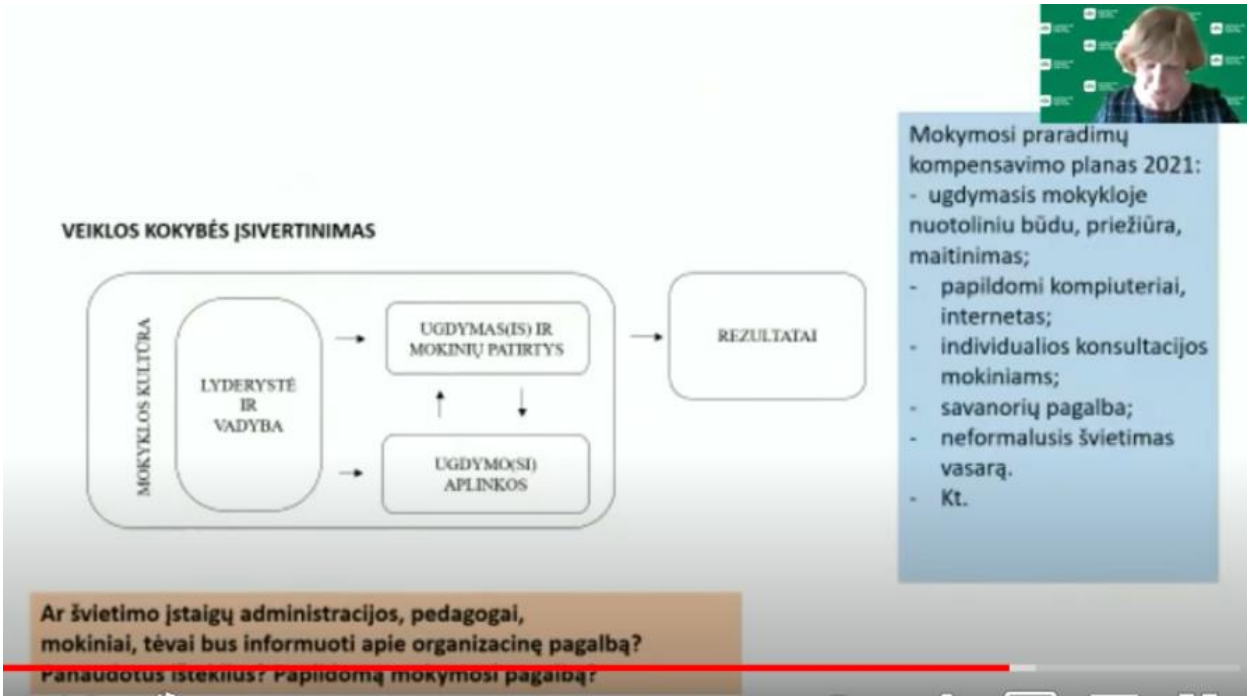

Norėjau pažvelgti į Mokymosi praradimų dėl COVID-19 priemonių planą mokyklos įsivertinimo požiūriu. Matote išvardytas priemones, kurių įgyvendinimas labiau priklauso nuo savivaldybės ir

mokyklos, žinoma, remiant Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Klausimas: koks bus poveikis? Tai, ką šiandien girdime, nuteikia labai optimistiškai. Mano klausimas susijęs su įsivertinimo rezultatais, su tuo elementu, kuris bus matuojamas metiniais pažymiais, pasiekimų patikrinimais, brandos egzaminais, taip pat, žinoma, asmeninėmis mokinių ūgtimis, individualiais laimėjimais. Dėl to, kokius šios pastangos duos rezultatus, yra Lietuvoje labai nerimaujama. Bet... bus kaip bus. Todėl ir įsivertinimo schemą palikau neužpildytą, jos nuspalvinimas laukia ateityje. Noriu atkreipti dėmesį į tą rezultatų vietą, kuri susijusi su apklausų duomenimis. Mokyklos turi savo pasirinktas tobulinimo sritis ir rengiasi pildyti Mokyklų veiklos pažangos ataskaitas, taigi reikės duomenų. Mano galva, kadangi klausiama mokytojų, mokinių, tėvų nuomonių, požiūrių, patirties, dar tikriau – patirties įsisąmoninimo, tiesiog – informatyvumo, tai tą galime paveikti. Dėl to tie klausimai raudoname fone iš tikrųjų yra labai svarbūs. Ar pakankamai dėmesio skiriame informacijai ir komunikacijai? Šio klausimo galima drovėtis ar galima jį palaikyti „viešųjų ryšių akcija“, ar turėti kokią kitą neigiamą konotaciją. Bet iš tikrųjų jis yra labai rimtas. Prisimenu, kad pernai, gegužės mėnesį, kai EBPO atliko kelių mėnesių nuotolinio mokymo tyrimą, buvo pastebėta, jog, nors nacionaliniu lygmeniu buvo dedama daug pastangų, imtasi daug gerų priemonių, mokyklos to nepajautė ir neįsisąmonino taip gerai, kaip tikėtasi. Vadinasi, tas gali atsitikti ir mokyklos, ir savivaldybės lygmeniu. Taigi ši sritis, susijusi su informavimu, atsakymu į gandus, neigiamą informaciją – tiesiog darbinės konkrečios informacijos pateikimas – yra labai svarbu. Ir yra svarbu švietimas, susijęs su šeimos, paties mokinio susivokimu: ar mokinys mato, kad tai yra pagalba, ar su ta pagalba sieja save? Atkreipiu dėmesį į tą mums gerai pažįstamą Marzano taksonomijos ego lygmenį: aš imuosi ką nors veikti tik tada, kai matau asmeninę prasmę. Tą asmeninę prasmę pamatyti, tikriau, priemones, tarpinį dalyką, kaip tos priemonės nuveda į mano asmeninę sėkmę, šeimos sėkmę, – tam reikia pastangų ir atskiro dėmesio. Ir tai yra pavaduotojų ir vadovų vadybinio darbo ir lyderystės sritis.

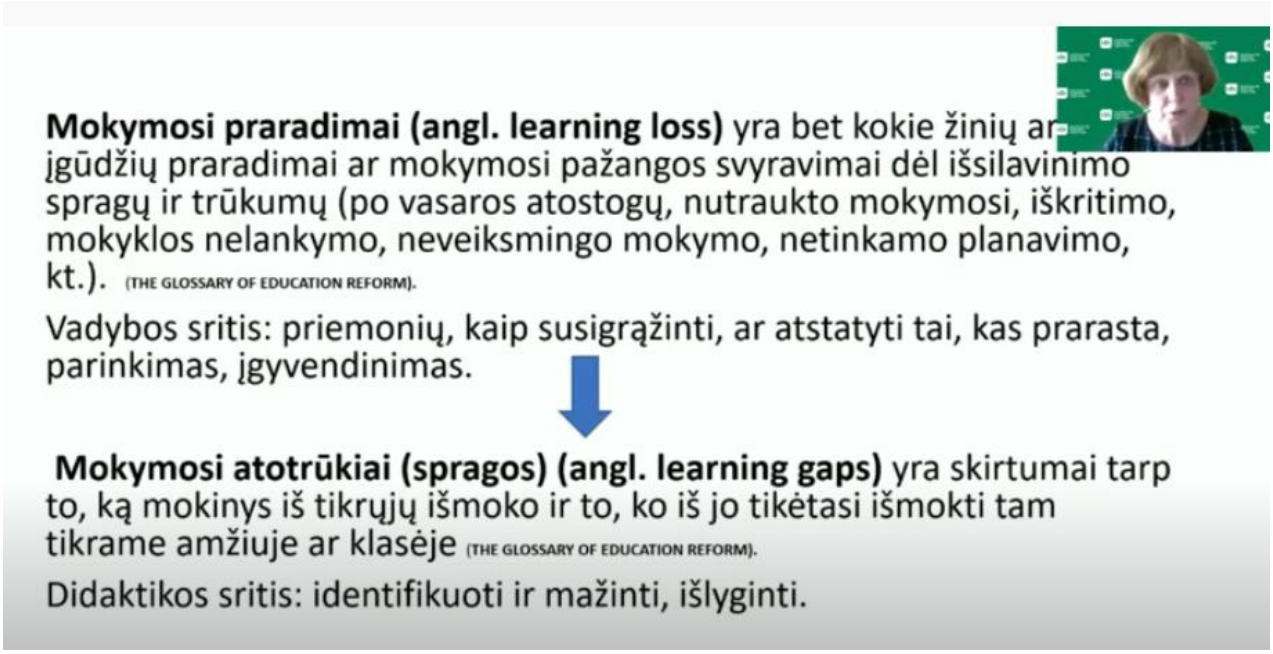

Kita mintis yra apie mokymosi praradimus ir mokymosi atotrūkius. Priemonių planas, apie kurį kalbame, vadinasi apie mokymosi praradimus. Tarptautinėje vartosenoje tai yra bet kokie žinių ar įgūdžių praradimai, ar mokymosi pažangos svyravimai dėl išsilavinimo spragų ir trūkumų. Jie gali būti natūralūs: po vasaros atostogų, po nutraukto mokymosi, iškritimo, mokyklos nelankymo. Šis terminas yra glaudžiai susijęs su vadybos sritimi. Todėl ir planas kalba apie mokymosi praradimus. Taigi, neprisijungia vaikai, nebuvo išeitos temos arba nevyko neformaliojo švietimo veiklos – tai yra

mokymosi praradimai. Todėl reikia galvoti, kaip 2021 ar 2022 metais tai atstatyti, planuoti, strateguoti. Yra ir kitas terminas – mokymosi atotrūkiai arba spragos, susijęs su didaktikos sritimi. Jie lyginami su bendrosiomis programomis ar ilgalaikiais mokytojų planais. Šio termino aiškiai nevartojame. Manau, kad tikslumo ir tikslingumo mūsų darbui suteiktų tų dviejų terminų vartojimas. Ir šiandien girdime, kad mokyklos vadyba apima ir tai, kas vyksta klasėse.

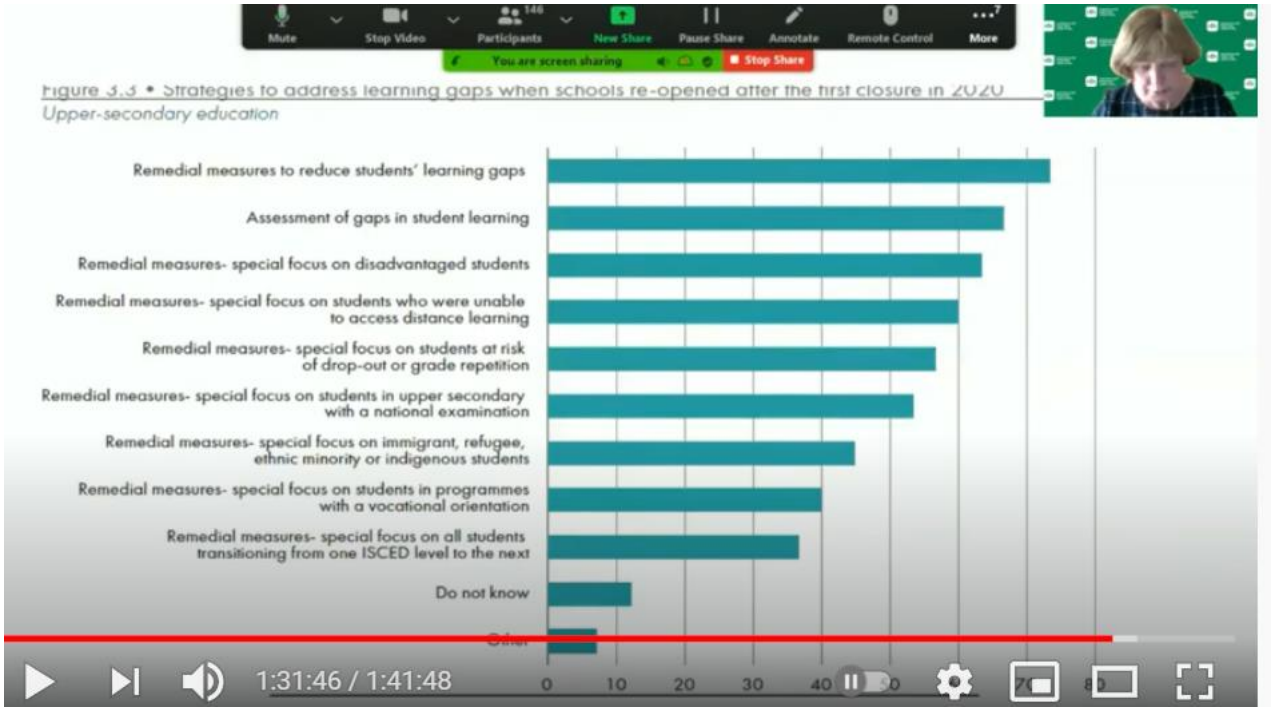

Pats naujausias šių metų EBPO tyrimas, kurio rezultatai atskleisti kovo pabaigoje, rodo, kokių strategijų šalys ėmėsi viduriniame ugdyme, kad įveiktų mokymosi spragas po to, kai pernai mokiniai sugrįžo į klases. Virš 70 proc. atsakymų byloja, kad imtasi mažinti mokymosi spragas. Taip pat labai didelis procentas atsakymų rodo, kad imtasi vertinti mokymosi spragas. Panašiai didelis atsakiusiųjų procentas nurodė, kad buvo susitelkta į tuos mokinius, kurie yra iš nepalankios aplinkos dėl įvairiausių priežasčių – socialinių ekonominių ir dėl to, kad turi vienokią ar kitokią negalę. Taip pat panašiai daug atsakiusiųjų teigė, kad skyrė dėmesio tiems mokiniams, kurie neturėjo galimybės mokytis nuotoliniu būdu. Ir taip pat daug (per 50 proc.) atsakiusiųjų teigė, kad skyrė dėmesio tiems mokiniams, kurie yra rizikos grupėje: jie gali iškristi iš švietimo arba likti kartoti programą. Paskutinė iš aukščiausią procentinę išraišką turinčių strategijų yra dėmesys abiturientams, kurie laikys brandos egzaminus. Kaip matome, strategijos yra gana specifinės, nebijant pripažinti, kad reikia skirti dėmesio mokymosi spragoms vertinti. Norėčiau vartoti šį žodį, bet ne mokymosi sunkumai, nes sunkumas gali būti tiesiog sunkumas, o spragos yra tai, kas susiję su programa. Šiandien buvo pasakyta, kad mokiniai lanko konsultacijas dėl to, kad nori geriau jaustis tarp bendraamžių. Taigi, mokiniai patys jaučia, kad turi tam tikrų spragų, o juos išlyginus gerėja mokymosi aplinka, emocinė socialinė savijauta. Taip pat Iveta pabrėžė, kad nėra taip lengva mokiniui atpažinti, ko jis nemoka.

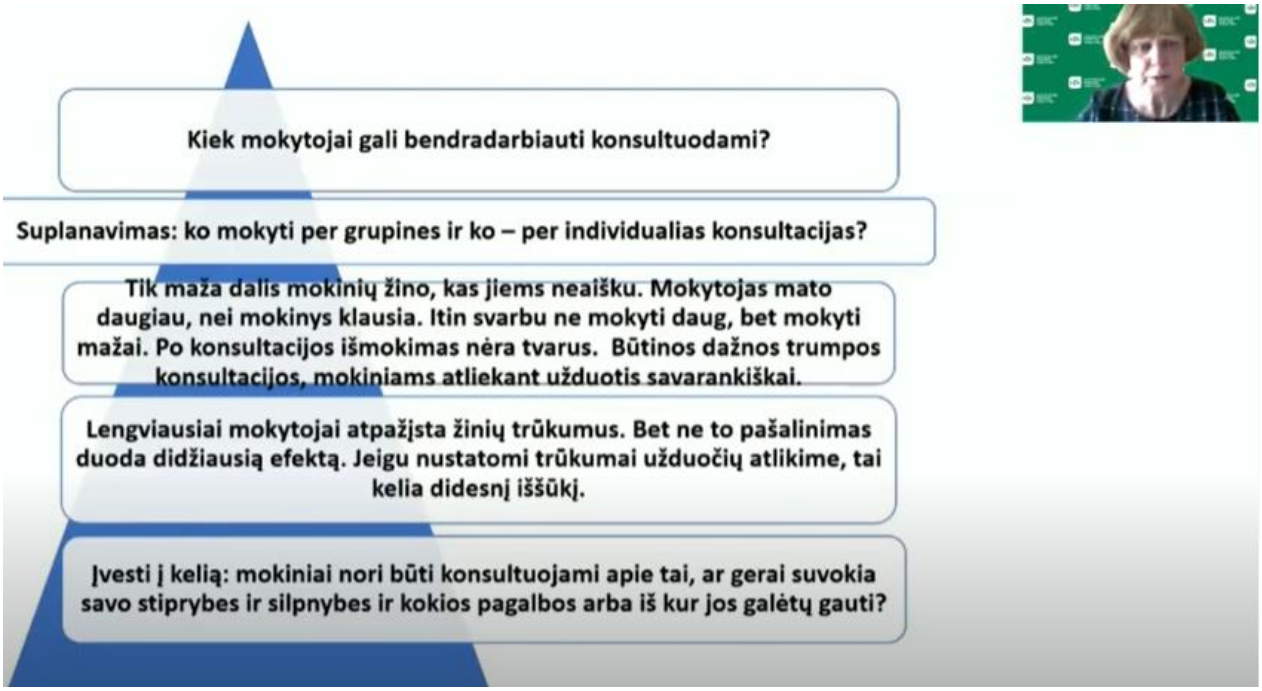

Ir pabaigai apie konsultavimą kaip savitą mokymo ir mokymosi formą. Turiu didelę konsultavimo patirtį ir turiu pripažinti, kad tai yra nepaprastai sunki, sunkesnė nei pamoka ar paskaita, mokymo forma. Pabandžiau pavaizduoti tai kaip statų kalną. Pirmiausia yra labai svarbu mokinį įvesti į kelią. Tyrimai rodo, kad mokiniai nori būti konsultuojami apie tai, ar gerai suvokia savo silpnybes ir stiprybes ir kokios pagalbos arba iš kur jie galėtų gauti. Mokiniai nori susivokti, tačiau patys negali, todėl jiems reikia išmanaus žmogaus, daugiau išmanančio žmogaus. Taigi, anot Marzano, mokiniams reikia pagalbos metakognityviniu lygmeniu. Mokslinė literatūra ir mano pačios patirtis sako, kad mes labai lengvai atpažįstame, kokių žinių mokiniui trūksta. Bet jei tas žinias labai greitai imsime kamšyti, tai neduos didžiausio efekto. Didžiausią efektą duoda užduočių atlikimas ir nustatyti atlikimo trūkumai. Todėl ir kompensavimo planas, apie kurį šiandien kalbame, yra gerai padarytas, nes viena iš priemonių yra NŠA tyrėjų ir metodininkų parengti brandos egzaminų užduočių atlikimo pavyzdžiai su atsakymais. Mokiniai gali gauti grįžtamąjį ryšį apie savo užduoties atlikimą, taigi kartu sužinoti, kokias žinias turi pagilinti. Tai vienas iš gerai konsultavimui pritaikytų užduočių tipų. Maža mokinių dalis žino, kas jiems neaišku. Žinoma, gali atsitikti taip, kad mokytojas mato daugiau, nei mokinys klausia, ir gali imti mokyti per daug. Mokyti per konsultacijas reikia mažai, nes per konsultacijas nėra greito pritaikymo, nebent tas greitas pritaikymas vyksta anapus kompiuterio ekrano, tai tada gerai. Bet jei ne, tada tas mokymas nėra tvarus, nėra ilgalaikis. Todėl trumpos, bet dažnos konsultacijos yra pačios geriausios. Man atrodo, kad lipant į kalną, šiandien dar lieka atviri klausimai apie konsultacijų suplanavimą. Mes matėme didelę įvairovę pagal pasiūlą, bet lieka atviri klausimai, susiję su mokytojų komandiniu darbu, su mokytojų bendradarbiavimu, mokytojų planavimu, nes galėtų vykti vienokios grupinės, kitokios – individualios konsultacijos. Jei tai vyksta – labai gerai, tada labai džiaugiuosi, o jei tai dar lieka ateičiai, manau, kad į tą kalną dar užkopsime. Labai džiaugiuosi gražiais mokyklų pristatymais.

Konferenciją moderavo Albina Vilimienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus vedėja

Medžiagą parengė Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė